

**KRAŠ dioničko društvo, Zagreb
i ovisna društva**

**Godišnji konsolidirani financijski izvještaji i
Izvešće neovisnog revizora
za 2019. godinu**

SADRŽAJ

	<u>Stranica</u>
Odgovornost za godišnje konsolidirane financijske izvještaje	1
Izješće neovisnog revizora	2 – 9
Konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	10
Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju / Konsolidirana Bilanca	11-12
Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima	13-14
Konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala	15
Bilješke uz godišnje konsolidirane financijske izvještaje	16 – 61

ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE KONSOLIDIRANE FINACIJSKE IZVJEŠTAJE

Uprava društva **KRAŠ d.d.**, Zagreb, Ravnice 48 ("Društvo") je dužna osigurati da godišnji konsolidirani financijski izvještaji Društva i ovisnih društava („Grupa“) za 2019. godinu budu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije, tako da pružaju istinit i objektivan prikaz konsolidiranog financijskog stanja, konsolidiranog rezultata poslovanja, konsolidiranih novčanih tokova i konsolidiranih promjena kapitala Grupe za to razdoblje.

Na temelju provedenih istraživanja, Uprava Društva opravdano očekuje da Grupa ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Sukladno tomu, Uprava Društva je izradila godišnje konsolidirane financijske izvještaje pod pretpostavkom neograničenosti vremena poslovanja Grupe.

Pri izradi godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja Uprava Društva je odgovorna za:

- odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika u skladu s važećim standardima financijskog izvještavanja;
- davanje razumnih i razboritih prosudbi i procjena;
- izradu godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja uz pretpostavku o neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka neprimjerena.

Uprava Društva je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati konsolidirani financijski položaj, konsolidirane rezultate poslovanja, konsolidirane novčane tokove i konsolidirane promjene kapitala Grupe, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16 i 116/18) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Grupe, pa stoga i za poduzimanje opravdanih mjera da bi se spriječile i otkrile prijevare i ostale nezakonitosti.

Potpisano u ime Uprave:

Damir Bulić
predsjednik Uprave

Dinko Klepo
član Uprave

Alen Varenina
član Uprave

KRAŠ d.d.
Ravnice 48
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska

13. ožujka 2020. godine

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Dioničarima društva KRAŠ d.d., Zagreb

Izvešće o reviziji godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja društva KRAŠ d.d. Zagreb, Ravnice 48 (Društvo) i ovisnih društava („Grupa“) koji obuhvaćaju Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju (Konsolidirana bilanca) na 31. prosinca 2019. godine, Konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima i Konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala za tada završenu godinu te Bilješke uz godišnje konsolidirane financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji konsolidirani financijski izvještaji *istinito i fer prikazuju* konsolidirani financijski položaj Grupe na 31. prosinca 2019. godine, konsolidiranu financijsku uspješnost i konsolidirane novčane tokove Grupe za tada završenu godinu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“) koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije.

Osnova za Mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji i Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem Izvešću neovisnog revizora u *odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju godišnjih financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

/i/ Skrećemo pozornost na Bilješku 46. /i/ Događaji nakon datuma Konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju / Konsolidirane bilance u kojoj je objavljena namjera Društva o pokretanju postupka pripajanja ovisnog društva KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb. Sukladno odluci Uprave Društva od 21. siječnja 2020. godine, društvo KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb poslovati će do kraja 2020. godine, a nakon toga će biti pripojeno Društvu. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

ii/ Skrećemo pozornost na Bilješku 46. /ii/ Događaji nakon datuma Konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju / Konsolidirane bilance u kojoj su objavljene informacije vezano za utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje Grupe i njihovom utjecaju na konsolidirane financijske rezultate i konsolidirani financijski položaj Grupe za 2019. i 2020. godinu. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

iii/ Skrećemo pozornost na Bilješku 46. /iii/ Događaji nakon datuma Konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju / Konsolidirane bilance u kojoj je objavljeno da su temeljem Rješenja Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske datirano 12. veljače 2020. godine Kraš d.d., Zagreb i Mesna industrija braće Pivac d.o.o., Vrgorac kao osobe koje zajednički djeluju u postupku podnošenja ponude za preuzimanje ovisnog društva MIRA a.d. Prijedor, Bosna i Hercegovina. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

/iv/ Društvo je izradilo i odvojene godišnje financijske izvještaje Društva, te radi boljeg razumijevanja poslovanja Grupe u cjelini, korisnici trebaju čitati odvojene godišnje financijske izvještaje Društva i njegovih ovisnih društava povezano s ovim godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja jesu ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti u našoj reviziji godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i uključuju prepoznate najznačajnije rizike značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed pogreške ili prijevare s najvećim učinkom na našu strategiju revizije, raspored raspoloživih naših resursa i utrošak vremena angažiranog revizijskog tima. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Utvdili smo da su niže navedena pitanja ključna revizijska pitanja koja treba objaviti u našem Izvješću neovisnog revizora.

Prva primjena MSFI 16 Najmovi	
Grupa je priznala imovinu s pravom uporabe u iznosu od 14.016 tisuća kuna te obveze s osnova najma u iznosu od 14.142 tisuće kuna za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. te je primijenilo preinačeni retrospektivni pristup pri početnom priznavanju imovine i obveza.	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
MSFI 16 zamjenjuje postojeći standardni MRS 17 i određuje kako subjekti trebaju priznati, mjeriti, prezentirati i objaviti najmove. Standard nudi jedinstveni računovodstveni model koji zahtijeva da najmoprimac prizna imovinu i obveze za sve najmove, osim ako je rok najma 12 mjeseci ili manje ili osnovna imovina ima malu vrijednost.	Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su: <ul style="list-style-type: none"> • provjerili smo da li su ugovori o najmu pravilno kvalificirani u skladu sa MSFI 16 usporedbom reprezentativnog uzorka s originalnim ugovorom ili drugim pratećim informacijama i provjerili matematičku točnost izračuna MSFI 16 za svaki uzorak najma ponovnim izračunom, • procijenili smo prikladnost diskontnih stopa primijenjenih u određivanju iznosa sadašnje obveze najma,

<p>Primjena MSFI-ja 16 smatra se ključnim revizijskim pitanjem zbog prosudbi potrebnih pri utvrđivanju temeljnih ključnih pretpostavki i značajnosti iznosa imovine i obveza proizašlih iz prve primjene MSFI 16.</p> <p>Za dodatne informacije vidjeti bilješku 2.5., 2.22., 19. i 34. uz godišnje financijske izvještaje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • provjerili smo jesu li objave u financijskim izvještajima dostatne i prikladne s obzirom na zahtjeve MRS-a 8 Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške. <p>Uvjerili smo se da je prezentacija, mjerenje i objavljivanje prve primjene MSFI-ija 16 obavljena u skladu sa zahtjevima MSFI-ija 16.</p>
---	---

Ulaganje u nekretnine	
<p>Grupa je za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. iskazala ulaganja u nekretnine u iznosu od 76.654 tisuće kuna te priznalo prihode od svođenja na fer vrijednost u iznosu od 2.432 tisuće kuna. Društvo je također zbog promjene namjene imovine sa nekretnina koje se koriste za vlastite potrebe i poslovanje na ulaganje u nekretnine iskazalo revalorizacijsku rezervu u iznosu od 13.803 tisuće kuna i odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 3.030 tisuća kuna.</p>	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
<p>Vrednovanje ulaganja u nekretnine je značajno pitanje za našu reviziju zbog značajnosti iznosa i složenog procesa vrednovanja.</p> <p>Vrednovanje se provodi u skladu s MRS-om 40 / MSFI 13 i provode ga vanjski procjenitelji.</p> <p>Za dodatne informacije vidjeti bilješke 2.16., 2.28., 4., i 20. uz godišnje konsolidirane financijske izvještaje.</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provjerili smo da li je računovodstveno evidentiranje procjena u skladu sa zahtjevima MRS-a 40 „Ulaganje u nekretnine“, • analizirali smo procjene vrijednosti nekretnina (usporedba ključnih inputa, procjena objektivnosti, kompetentnosti i neovisnosti ovlaštenog procjenitelja, • razmotrili smo objektivnost, neovisnost i stručnost vanjskih procjenitelja, • provjerili smo prikladnost objavljivanja koja se odnose na pretpostavke, jer smatramo da bi one mogle biti važne korisnicima financijskih izvještaja s obzirom na nesigurnost procjene i osjetljivost procjena. <p>Našim revizorskim postupcima uvjerili smo se da su ulaganja u nekretnine evidentirana u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i odgovarajuće objavljena u godišnjim financijskim izvještajima.</p>

Potencijalne obveze po osnovu započetih sudskih sporova	
Grupa za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. nema iskazana rezerviranja za sudske sporove i potencijalne obveze.	
Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
Tijekom redovnog poslovanja Grupe, može se pojaviti potencijalna izloženost po sudskim sporovima. Svaka iskazana obveza ili objavljena nepredviđena obveza, odnosno ne iskazivanje istih u financijskim izvještajima je inherentno neizvjesna i ovisi o nizu značajnih pretpostavki i prosudbi. Riječ je o potencijalno značajnim iznosima kod kojih je određivanje iznosa za iskazivanje i objavljivanje u financijskim izvještajima, ukoliko je primjenjivo, podložno subjektivnoj procjeni. Zbog svega navedenog, navedeno područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem. Za povezane objave u pripadajućim godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima vidjeti bilješke 2.24, 2.27. i 45.	Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su: <ul style="list-style-type: none"> • zaprimanje i analiziranje odgovora odvjetnika na naše pisane upite upućene odvjetnicima, • kritičko preispitivanje korištenih pretpostavki i procjena koje se odnose na tužbene zahtjeve. Navedeno uključuje procjenu vjerojatnosti nastanka nepovoljnih ishoda sudskih postupaka te pouzdanost procjene s njima povezanih iznosa obveze; Na temelju provedenih postupaka zaključili smo da su procjene Uprave vezane za ove potencijalne obveze utemeljene i potkrijepljene odgovarajućom dokumentacijom.

Ostala pitanja

Reviziju godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja Grupe za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. obavilo je revizorsko društvo BDO Croatia d.o.o., Zagreb koje je u svom Izvješću neovisnog revizora od dana 15. ožujka 2019. godine iskazalo nemodificirano mišljenje o tim godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima.

Ostale informacije u Godišnjem konsolidiranom izvješću

Uprava Društva je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje konsolidirano izvješće, ali ne uključuju godišnje konsolidirane financijske izvještaje i naše Izvješće neovisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije, osim u razmjeru u kojem je to izričito navedeno u dijelu našeg Izvješća neovisnog revizora pod naslovom Izvješće o usklađenosti s ostalim zakonskim ili regulatornim zahtjevima, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim tijekom obavljanja revizije ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, temeljeno na poslu kojeg smo obavili, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu mi nemamo nešto za izvijestiti.

Odgovornosti Uprave Društva i onih koji su zaduženi za upravljanje za godišnje konsolidirane financijske izvještaje

Uprava Društva je odgovorna za sastavljanje godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije, i za one interne kontrole za koje Uprava Društva odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja, Uprava Društva je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava Društva ili namjerava likvidirati Grupi ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Grupa.

Revizorove odgovornosti za reviziju godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji konsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati Izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava Društva.
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava Društva i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem Izvješću neovisnog revizora na povezane objave u godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje.

Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg Izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji konsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem Izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem Izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog priopćavanja.

Izvješće o drugim zakonskim zahtjevima

Izvješće temeljem zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 537/2014

1. Na dan 31. svibnja 2019. godine imenovala nas je Skupština Društva temeljem prijedloga Nadzornog odbora Društva da obavimo reviziju godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja za 2019. godinu.
2. Na datum ovog izvješća neprekinuto smo angažirani u obavljanju zakonske revizije Društva od revizije godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu do revizije godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu što ukupno iznosi 1 godinu.
3. Osim pitanja koja smo u našem izvješću neovisnog revizora naveli kao ključna revizijska pitanja unutar podnaslova Izvješće o reviziji godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja nemamo nešto za izvijestiti u vezi s točkom (c) članka 10. Uredbe (EU) br. 537/2014.
4. Našom zakonskom revizijom godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu sposobni smo otkriti nepravilnosti, uključujući i prijevaru sukladno Odjeljku 225. Reagiranjem na nepoštivanje zakona i regulativa IESBA Kodeksa koji od nas zahtijeva da pri obavljanju revizijskog angažmana sagledamo je li Grupa poštivala zakone i regulative za koje je opće priznato da imaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njegovim godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima, kao i druge zakone i regulative koji nemaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njegovim godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima, ali poštivanje kojih može biti ključno za operativne aspekte poslovanja Grupe, njenu sposobnost da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem ili da izbjegne značajne kazne.

Osim u slučaju kada naiđemo na, ili saznamo za, nepoštivanje nekog od prethodno navedenih zakona ili regulativa koje je očigledno beznačajno, prema našoj prosudbi njegovog sadržaja i njegovog utjecaja, financijskog ili drugačijeg, za Grupu, njene dionike i širu javnost, dužni smo o tome obavijestiti Grupu i tražiti da istraži taj slučaj i poduzme primjerene mjere za rješavanje nepravilnosti te za sprečavanje ponovnog pojavljivanja tih nepravilnosti u budućnosti. Ako Grupa sa stanjem na datum revidiranog Konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju / Konsolidirane bilance ne ispravi nepravilnosti temeljem kojih su nastali pogrešni prikazi u revidiranim godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima koji su kumulativno jednaki ili veći od iznosa značajnosti za konsolidirane financijske izvještaje kao cjelinu od nas se zahtijeva da modificiramo naše mišljenje u Izvješću neovisnog revizora.

U reviziji godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja Društva za 2019. godinu odredili smo značajnost za godišnje konsolidirane financijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 12.260 tisuća kuna što predstavlja približno 1,2% od ostvarenog prihoda od prodaje za 2019. godinu s obzirom na značajne fluktuacije dobiti prije poreza u tekućem i prijašnjim razdobljima.

5. Naše revizijsko mišljenje dosljedno je s dodatnim izvješćem za revizijski odbor Društva sastavljenim sukladno odredbama iz članka 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

6. Tijekom razdoblja između početnog datuma revidiranih godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja za 2019. godinu i datuma ovog izvješća nismo Društvu i ovisnim društvima pružili zabranjene nerevizorske usluge i nismo u poslovnoj godini prije prethodno navedenog razdoblja pružali usluge osmišljavanja i implementacije postupaka internih kontrola ili upravljanja rizicima povezanih s pripremom i/ili kontrolom financijskih informacija ili osmišljavanja i implementacije tehnoloških sustava za financijske informacije, te smo u obavljanju revizije sačuvali neovisnost u odnosu na Društvo i ovisna društva.

Izvješće temeljem zahtjeva iz Zakona o računovodstvu

1. Uprava Društva odgovorna je za sastavljanje Izvješća posloводства Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg konsolidiranog izvješća, te smo u obvezi izraziti mišljenje o usklađenosti Izvješća posloводства Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg konsolidiranog izvješća s godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima. Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, informacije u Izvješću posloводства Društva za 2019. godinu koje je sastavni dio Godišnjeg konsolidiranog izvješća za 2019. godinu usklađene su s informacijama iznijetim u godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima na koje smo iskazali mišljenje kao što je iznijeto u odjeljku Mišljenje gore.

Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, priloženo Izvješće posloводства Društva za 2019. godinu koje je sastavni dio Godišnjeg konsolidiranog izvješća za 2019. godinu je sastavljeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

2. Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegova okruženja stečenog u okviru revizije, nismo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u priloženom Izvješću posloводства Društva za 2019. godinu koji je sastavni dio Godišnjeg konsolidiranog izvješća za 2019. godinu.

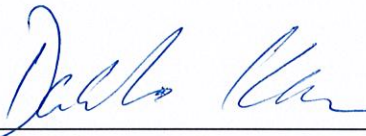
3. Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, uključena u Godišnje konsolidirano izvješće za 2019. godinu, je u skladu sa zahtjevima navedenim u članku 22. stavku 1. točkama 3. i 4. Zakona o računovodstvu.

4. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, uključena u Godišnje konsolidirano izvješće za 2019. godinu, uključuje informacije iz članka 22. stavak 1. točaka 2., 5. i 6. Zakona o računovodstvu.

Angažirani partner u reviziji godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja za 2019. godinu koja ima za posljedicu ovo Izvješće neovisnog revizora je Darko Karić, ovlaštenu revizor.

U Zagrebu, 13. ožujka 2020. godine

AUDIT d.o.o.
Benkovićeva 2
10000 Zagreb

Darko Karić, direktor, ovlaštenu revizor

KRAŠ d.d.
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

POZICIJA	Bilješka	2019.	2018.
		HRK '000	HRK '000 Prepravljeno
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	3.	1.021.658	1.014.276
Ostali poslovni prihodi	4.	9.285	7.837
Ukupno poslovni prihodi		1.030.943	1.022.113
POSLOVNI RASHODI			
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	5.	349	(11.566)
Troškovi sirovina i materijala	6.	(432.038)	(415.410)
Troškovi prodane robe	7.	(15.707)	(27.883)
Troškovi usluga	8.	(127.091)	(120.189)
Troškovi osoblja	9.	(297.586)	(284.843)
Amortizacija	10.	(49.509)	(48.828)
Vrijednosno usklađenje	11.	(30.990)	(2.353)
Ostali troškovi poslovanja	12.	(56.030)	(47.258)
Ukupno poslovni rashodi		(1.008.604)	(958.330)
FINANCIJSKI PRIHODI	13.	2.566	5.446
FINANCIJSKI RASHODI	14.	(5.323)	(7.863)
(GUBITAK) IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI		(2.757)	(2.417)
Dobit prije oporezivanja		19.583	61.366
Porez na dobit	15.	(4.028)	(11.628)
DOBIT TEKUĆE GODINE		15.554	49.738
Pripisana imateljima kapitala matice		14.319	48.507
Pripisana nekontrolirajućem interesu		1.235	1.231
OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT /GUBITAK			
Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine		16.833	0
Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja		1.578	(1.388)
Dobit/(gubitak) s osnove ponovnog vrednovanja financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		(643)	552
Porez na ostalu sveobuhvatnu dobit		(3.031)	(138)
NETO OSTALI SVEOBUHVAATNA DOBIT/ (GUBITAK) RAZDOBLJA		14.738	(974)
UKUPNO SVEOBUHVAATNA DOBIT RAZDOBLJA		30.293	48.764
Zarada po dionici	16.	10,38	36,30
SVEOBUHVAATNA DOBIT			
Pripisana imateljima kapitala matice		29.058	47.533
Pripisana nekontrolirajućem interesu		1.235	1.231

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja.

KRAŠ d.d.
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU / KONSOLIDIRANA
BILANCA na 31. prosinca 2019.

POZICIJA		31.12.2019.	31.12.2018. prepravljeno	1.1.2018. prepravljeno
		HRK'000	HRK'000	HRK'000
Dugotrajna imovina				
Nematerijalna imovina	17.	1.384	1.335	1.188
Nekretnine, postrojenja i oprema	18.	469.725	469.795	500.738
Imovina s pravom uporabe	19.	14.030	0	0
Ulaganje u nekretnine	20.	76.654	35.366	30.752
Biološka imovina	21.	2.329	3.082	3.606
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz sveobuhvatnu dobit	22.	11.891	10.932	10.455
Zajmovi i potraživanja	23.	14.881	63.717	90.473
Odgođena porezna imovina	24.	1.533	1.619	1.800
Ukupno dugotrajna imovina		592.427	585.845	639.012
Kratkotrajna imovina				
Zalihe	25.	182.218	150.376	150.555
Potraživanja od kupaca	26.	258.366	268.791	250.618
Potraživanja od države i državnih drugih institucija	27.	16.014	3.720	11.913
Ostala potraživanja	28.	7.524	18.299	38.245
Financijska imovina	29.	9.941	68.141	15.386
Novac i novčani ekvivalenti	30.	83.101	109.888	84.679
Ukupno kratkotrajna imovina		557.165	619.214	551.396
UKUPNO IMOVINA		1.149.591	1.205.060	1.190.408
IZVANBILANČNI ZAPISI	41.	19.151	21.331	20.729

KRAŠ d.d.
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU / KONSOLIDIRANA
BILANCA na 31. prosinca 2019. -nastavak

POZICIJA		31.12.2019.	31.12.2018. prepravljeno	1.1.2018. prepravljeno
		HRK'000	HRK'000	HRK'000
Kapital i rezerve	31.			
Temeljni kapital	/i/	599.448	599.448	549.448
Kapitalne rezerve	/ii/	(16.382)	(15.510)	(15.042)
Zakonske rezerve	/iii/	32.113	29.906	29.727
Rezerve za vlastite dionice	/iv/	37.854	39.348	37.419
Vlastite dionice		(37.854)	(39.348)	(37.419)
Revalorizacijske rezerve	/v/	11.745	(3.636)	(2.248)
Rezerve fer vrijednosti	/vi/	(56)	587	173
Zadržana dobit		71.017	38.034	23.657
Dobit tekuće godine		14.319	48.507	30.073
Kapital pripisan vlasnicima matice		712.204	697.336	615.788
Nekontrolirajući interes		20.784	20.551	19.264
Ukupno kapital i rezerve		732.988	717.887	635.052
Rezerviranja	32.	7.600	7.797	8.813
Obveze po kreditima	33.	137.301	98.236	164.927
Obveze s osnova najma	34.	10.122	0	0
Ostale dugoročne obveze		956	1.139	1.492
Odgođena porezna obveza		9.397	7.325	8.535
Dugoročne obveze		157.776	106.700	174.954
Kratkoročne obveze				
Obveze za zajmove, depozite i sl.		1.536	1.482	1.467
Obveze po kreditima	35.	103.334	205.590	203.098
Obveze prema dobavljačima	36.	103.422	118.750	119.208
Obveze prema zaposlenicima	37.	15.115	14.875	12.470
Obveze za poreze i doprinose	38.	13.028	18.798	17.659
Obveze s osnove udjela u rezultatu	39.	790	598	530
Ostale kratkoročne obveze	40.	14.002	12.583	17.157
Ukupno kratkoročne obveze		251.227	372.676	371.589
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		1.149.591	1.205.060	1.190.408
IZVANBILANČNI ZAPISI	41.	19.151	21.331	20.729

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja.

KRAŠ d.d.
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA – INDIREKTNA METODA
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

O P I S	Bilješka	2019. HRK'000	2018. prepravljeno HRK'000
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Dobit prije poreza		19.583	61.366
<u>Usklađenje za:</u>			
Amortizacija	10.	49.509	48.828
Vrijednosna usklađenja	11.	30.990	2.253
Prihodi od kamata	13.	(1.975)	(4.114)
Rashodi od kamata	14.	4.401	7.849
Nerealizirani gubici od vrednovanja financijske imovine	14.	672	0
Prihodi od promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	4.	(2.432)	(1.277)
Rezerviranja		(196)	(1.016)
Dobici od otuđenja dugotrajne imovine		(503)	(1.461)
Ostala usklađenja		0	(8.301)
Dobit iz operativnih aktivnosti prije promjene u obrtnom kapitalu		100.049	104.127
Povećanje/smanjenje zaliha		(31.843)	903
Povećanje potraživanja od kupaca		(20.565)	(20.426)
Povećanje/smanjenje potraživanja od države i drugih institucija		(12.294)	8.193
Smanjenje ostalih potraživanja		11.976	18.747
Smanjenje obveza prema dobavljačima		(15.328)	(458)
Povećanje obveza prema zaposlenicima		239	1.630
Smanjenje/povećanje obveza za poreze i doprinose		(5.769)	1.139
Povećanje/smanjenje ostalih kratkoročnih obveza		1.419	(4.521)
Plaćene kamate		(4.401)	(7.849)
Naplaćene kamate		1.975	4.114
Plaćeni porez na dobit		(9.372)	(6.709)
Novčani tok od poslovnih aktivnosti		16.087	98.889
INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI			
Primitci			
Primitci s osnova dospjeća police životnog osiguranja		3.822	0
Primitci od povrata depozita		12.046	0
Primitci od povrata danih zajmova nepovezanim društvima		90.606	17.820
Primitci od prodaje dugotrajne imovine		503	1.461
		106.977	19.281
Izdatci			
Izdatci za dane zajmove		(1.000)	(41.836)
Izdatci za nabavu dugotrajne materijalne imovine		(67.919)	(21.122)
		(68.919)	(62.958)
Novčani tok od investicijskih aktivnosti		38.058	(43.677)

KRAŠ d.d.
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA – INDIREKTNA METODA
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

O P I S	Bilješka	2019. HRK'000	2018. prepravljeno HRK'000
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI			
Primitci			
Prodaja vlastitih dionica		2.583	555
Primljeni zajmovi i krediti		213.346	115.592
Povećanje temeljnog kapitala		0	50.000
		215.929	166.147
Izdatci			
Stjecanje vlastitih dionica		(1.824)	(13.533)
Izdatci za isplatu dividendi		(14.701)	(2.826)
Plaćanja po osnovi glavnice najma		(3.635)	0
Otplata kredita		(276.701)	(179.791)
		(296.861)	(196.150)
Novčani tok iz financijskih aktivnosti		(80.932)	(30.003)
Neto smanjenje / povećanje novca i novčanih ekvivalenata		(26.786)	25.209
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE		109.888	84.679
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU GODINE	30.	83.101	109.888
SMANJENJE / POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENTA		(26.786)	25.209

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja.

KRAŠ d.d.
KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

Opis	Rezerve				Zakon. rezerve	Revaloriz. rezerve	Rezerve fer vrijednosti	Zadržana dobit	Dobit tekuće godine	Ukupno	Nekontro -irajući interes	Ukupno
	Upisani kapital	Kapitalne rezerve	Vlastite dionice	Rezerve za vlastite dionice								
Stanje 31. prosinca 2017. godine	549.448	(15.042)	(37.419)	37.419	29.727	(6.069)	173	54.835	29.308	642.380	23.430	665.810
Ispravak pogreške prethodnog razdoblja	0	0	0	0	0	3.821	0	(31.178)	765	(26.592)	(4.166)	(30.758)
Stanje 31. prosinca 2017. godine (prepravljeno)	549.448	(15.042)	(37.419)	37.419	29.727	(2.248)	173	23.657	30.073	615.788	19.264	635.052
Raspored dobiti za 2017. godinu	0	0	0	0	179	0	0	29.838	(30.073)	(56)	56	0
Povećanje temeljnog kapitala	50.000	(125)	0	0	0	0	0	0	0	49.875	0	49.875
Isplata dobiti	0	0	0	0	0	0	0	(13.532)	0	(13.532)	0	(13.532)
Stjecanje trezorskih dionica	0	(343)	(2.483)	2.483	0	0	0	(2.483)	0	(2.826)	0	(2.826)
Prodaja trezorskih dionica	0	0	554	(554)	0	0	0	554	0	554	0	554
Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	0	0	0	0	0	(1.388)	0	0	0	(1.388)	0	(1.388)
Sveobuhvatna dobit razdoblja	0	0	0	0	0	0	414	0	0	414	0	414
Dobit tekuće godine (prepravljeno)	0	0	0	0	0	0	0	0	48.507	48.507	1.231	49.738
Stanje 31. prosinca 2018. godine (prepravljeno)	599.448	(15.510)	(39.348)	39.348	29.906	(3.636)	587	38.034	48.507	697.336	20.551	717.887
Raspored dobiti za 2018. godinu	0	0	0	0	2.207	0	0	46.237	(48.507)	(63)	63	0
Isplata dobiti	0	0	0	0	0	0	0	(14.701)	0	(14.701)	(140)	(14.841)
Efekt primjene MSF1 16	0	0	0	0	0	0	0	(25)	0	(25)	0	(25)
Povećanje/smanjenje temeljnog kapitala	0	(137)	0	0	0	0	0	0	0	(137)	0	(137)
Stjecanje trezorskih dionica	0	(612)	(1.212)	1.212	0	0	0	(1.212)	0	(1.824)	0	(1.824)
Prodaja trezorskih dionica	0	(123)	2.706	(2.706)	0	0	0	2.706	0	2.583	0	2.583
Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	0	0	0	0	0	1.578	0	0	0	1.578	(925)	653
Revalorizacija	0	0	0	0	0	13.803	0	(22)	0	13.781	0	13.781
Sveobuhvatna dobit razdoblja	0	0	0	0	0	0	(643)	0	0	(643)	0	(643)
Dobit tekuće godine	0	0	0	0	0	0	0	0	14.319	14.319	1.235	15.554
Stanje 31. prosinca 2019. godine	599.448	(16.382)	(37.854)	37.854	32.113	11.745	(56)	71.017	14.319	712.204	20.784	732.988

Popratne bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI O DRUŠTVU**1.1. Pravni okvir, djelatnost i zaposlenici**

Društvo KRAŠ d.d. Ravnice 48, Zagreb („Društvo“) upisano je u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu, pod matičnim brojem subjekta MBS 080005858 i OIB 94989605030. Osnovna djelatnost Društva sukladno nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, registrirana pri Trgovačkom sudu je proizvodnja i prodaja konditorskih proizvoda tj. proizvodnja kaka, bombona, keksa i čokolade.

Dionice Društva kotiraju na Službenom tržištu Zagrebačke burze. Vlasnička struktura prikazana je u bilješci 31.

Na dan 31. prosinca 2019. godine temeljni kapital Društva iznosi 599.448 tisuća kuna i podijeljen je na 1.498.621 dionicu nominalne vrijednosti od 400 kuna (bilješka 31.).

Društvo je osnivač i jedini član 5 ovisnih društava, od kojih su 4 u inozemstvu, te 1 u Hrvatskoj, te je dioničar ovisnog društva MIRA a.d. članica Kraš grupe, Prijedor u 76,09%-tnom vlasništvu, te udjeličar društva KAROLINA d.o.o., Osijek, u 99,68%-tnom vlasništvu. Pet ovisnih društava bave se trgovinom, a dva proizvodnjom.

Ovisna društva na dan 31. prosinca 2019. godine prikazana su kako slijedi:

OVISNO DRUŠTVO	Postotak udjela u kapitalu	Osnovna djelatnost
Ovisna društva u zemlji		
KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb	100,00%	trgovina
KAROLINA d.o.o., Osijek	99,68%	proizvodnja
Ovisna društva u inozemstvu		
KRAŠ TRGOVINA d.o.o., Široki Brijeg	100,00%	trgovina
KRAŠCOMMERCE d.o.o., Ljubljana	100,00%	trgovina
KRAŠKOMERC DOOEL, Skopje	100,00%	trgovina
KRAŠ COMMERCE d.o.o., Beograd	100,00%	trgovina
MIRA a.d. članica Kraš grupe, Prijedor	76,09%	proizvodnja

Na dan 31. prosinca 2019. godine Grupa je imala 2.623 zaposlenika (31. prosinca 2018. godine 2.607 zaposlenika).

1.2. Tijela Društva

Tijela Društva su Uprava Društva, Nadzorni odbor i Glavna skupština.

Članovi Uprave Društva su:

Damir Bulić	predsjednik Uprave, od 23. svibnja 2016. godine
Dinko Klepo	član Uprave, od 23. svibnja 2016. godine
Alen Varenina	član Uprave, od 23. svibnja 2016. godine

Nadzorni odbor Društva na dan 31. prosinca 2019. godine broji sedam članova. Članove Nadzornog odbora bira Glavna skupština Društva.

Članovi Nadzornog odbora su:

Zoran Parać	predsjednik, od 27. kolovoza 2016. godine
Ana Mikuš Beban	zamjenik predsjednika, od 11. rujna 2019. godine
Darko Đeneš	član, od 27. kolovoza 2016. godine
Zlatan Lisica	član, od 27. kolovoza 2016. godine
Vedran Tolić	član, od 27. kolovoza 2016. godine
Nevena Pivac	član, od 11. rujna 2019. godine
Marija Carić	član, od 11. rujna 2019. godine
Tomislav Jović	zamjenik predsjednika, do 10. rujna 2019. godine
Mladen Butković	član, do 10. rujna 2019. godine

Glavna skupština je organ Društva u kojem dioničari ostvaruju svoja prava u poslovima Društva, ako zakonom ili Statutom nije drugačije određeno. Glavnu skupštinu Društva čine imatelji dionica s pravom glasa.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika

2.1. Izjava o usklađenosti

Godišnji konsolidirani financijski izvještaji za 2019. godinu sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja ("MSFI") koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije.

2.2. Osnove mjerenja

Konsolidirani financijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke nastanka poslovnog događaja po kojem se učinci transakcija priznaju kada su nastali i iskazuju u konsolidiranim financijskim izvještajima za razdoblje na koje se odnose, te uz primjenu temeljne računovodstvene pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja.

Konsolidirani financijski izvještaji sastavljeni su na osnovi povijesnog ili amortiziranog troška osim za sljedeću imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti: ulaganja u nekretnine i financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Metode korištene za mjerenje fer vrijednosti objašnjene su u bilješki 2.28. uz godišnje konsolidirane financijske izvještaje.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Konsolidirani financijski izvještaji sastavljeni su u hrvatskim kunama kao funkcionalnoj, odnosno izvještajnoj valuti. Konsolidirani financijski izvještaji prezentirani su u tisućama hrvatskih kuna ('000 HRK), koja je, s obzirom da je to valuta u kojoj je iskazana većina poslovnih događaja Grupe, ujedno i funkcionalna valuta Grupe.

Tečajevi stranih valuta u kojima je većina transakcija Grupe su:

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
euro	7,442580	7,417575
američki dolar	6,649911	6,469192
srpski dinar	0,063029	0,062467
makedonski denar	0,120019	0,11984
konvertibilna marka	3,805331	3,792546

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Priprema godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtjeva od Uprave stvaranje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu politika i iznosa objavljenih za imovinu i obveze, prihode i troškove. Procjene i uz njih vezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i raznim ostalim čimbenicima, za koje se smatra da su razumni u danim okolnostima, rezultat kojih čini polazište za stvaranje procjena o vrijednosti imovine i obveza, koje se ne mogu dobiti iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od takvih procjena.

Spomenute procjene i uz njih vezane pretpostavke predmet su redovitog pregleda. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana ukoliko korekcija utječe samo na razdoblje u kojem je napravljena ili u razdoblju u kojem je napravljena korekcija i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

Prosudbe koje je Uprava napravila u primjeni MSFI, a koje imaju značajan utjecaj na godišnje konsolidirane financijske izvještaje i prosudbe kod kojih je rizik da će doći do materijalno značajnih korekcija u idućoj godini visok, navedene su u bilješki 2.27.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.5. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja ("MSFI")

Grupa je s datumom 1. siječnja 2019. godine primijenila Međunarodni standard financijskog izvještavanja 16 Najmovi (MSFI 16) bez prepravljavanja usporednih informacija uz priznavanja kumulativnog utjecaja prve primjene MSFI-ja 16 kroz usklađenje početnog stanja vlasničke glavnice na datum prve primjene. Shodno tome, usporedne informacije prikazane za 2018. godinu nisu prepravljane, tj. prikazane su, kao što je prije izviješteno, prema MRS-u 17 i povezanim tumačenjima. Pojedini promjena računovodstvenih politika navodimo u nastavku. Osim ovoga, zahtjevi za prikazivanjem iz MSFI-a 16 općenito nisu primijenjeni na usporedive informacije.

MSFI 16 Najmovi je zamijenio MRS 17 Najmovi, IFRIC 4 – Utvrđivanje da li određeni aranžman sadrži najam, SIC 15 Operativni najmovi – poticaji i SIC 27 Procjena suštine transakcije koja uključuje pravni oblik najma.

Od 1. siječnja 2019. godine su također na snazi drugi novi standardi, ali nemaju značajan utjecaj na godišnje konsolidirane financijske izvještaje.

Usvajanje MSFI-a 16 rezultiralo je promjenama u računovodstvenim politikama Grupe. MSFI 16 uvodi jedinstveni računovodstveni model za najmoprimce, te zahtjeva priznavanje imovine i obveza za sve najmove, uz moguće opcije za izuzeće najmova s rokom od 12 mjeseci ili manje, ili kada je predmetna imovina male vrijednosti. Najmoprimac priznaje imovinu u vidu prava korištenja imovine koje predstavlja pravo korištenja imovine koja je subjekt najma te adekvatnu obvezu za najam, koja predstavlja obvezu plaćanja najma. MSFI 16 u načelu zadržava računovodstvo najmodavca kao i u MRS-u 17, pri čemu se zadržava razlika između operativnog najma i financijskog najma.

Kao najmoprimac, Grupa unajmljuje službene automobile, strojeve te informatičku opremu. Prije je Grupa ove najmove prema MRS-u 17 svrstavala u operativne, na osnovi procjene je li najam sadržajno prebacio na Grupu sve rizike i pogodnosti iz vlasništva predmetne imovine. Prema MSFI-u 16, Grupa priznaje pravo uporabe imovine i obveze iz najmova vozila i informatičke opreme tj. ovi su najmovi prikazani u bilanci. Tijekom prijelaza, za ove najmove obveze su mjerene prema sadašnjoj vrijednosti preostalih plaćanja za najam, diskontiranoj inkrementalnom stopom po kojoj se Grupa može zadužiti na dan 1. siječnja 2019. godine.

Nakon usvajanja MSFI-ja 16, Grupa je priznala imovinu s pravom korištenja i obvezu za najam koja se odnosi na korištenje informatičke opreme, strojeva i službenih automobila, a koji su prethodno bili klasificirani kao operativni najmovi.

Obveza za najam mjerena je po sadašnjoj vrijednosti preostalih otplata najma, diskontiranih korištenjem kamatne stope navedene u ugovoru o najmu odnosno inkrementalne stope zaduživanja Grupe na dan 1. siječnja 2019. godine. Inkrementalna stopa zaduživanja Grupe je stopa po kojoj sličan najam može biti ugovoren, od strane neovisnog najmodavca, po usporedivim odredbama i uvjetima. Primijenjena ponderirana prosječna stopa iznosila je 2,05%.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)
2.5. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja ("MSFI") - nastavak

Kao posljedica primjene novog standarda na dan 1. siječnja 2019. imovina s pravom uporabe povećana je za 10.861 tisuću kuna, obveze s osnova najma za 10.836 tisuća kuna te smanjena zadržana dobit za 25 tisuća kuna. Sljedeća tablica predstavlja utjecaj usvajanja MSFI-ja 16 u Konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju na dan 1. siječnja 2019. godine:

	1. siječnja 2019.	31. prosinca 2018.	Razlika
	MSFI 16	MRS 17/IFRIC 4	
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
IMOVINA			
Dugotrajna imovina			
Imovina s pravom uporabe	10.861	-	10.861
KAPITAL I REZERVE I OBVEZE			
Zadržana dobit			
	(25)	-	(25)
Dugoročne obveze			
Dugoročne obveze za najam	10.836	-	10.836

U Konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine uključeno je 3.605 tisuća kuna amortizacije koja se odnosi na imovinu s pravom korištenja (bilješka 10.), te 253 tisuće kuna financijskog rashoda koji se odnosi na kamate po obvezama za najam (bilješka 14). Kretanje imovine s pravom uporabe prikazano je u bilješci 19.

Troškovi povezani s kratkoročnim najmovima, za koje je primijenjeno oslobođenje od primjene MSFI 16 iznosili su u 2019. godini 1.602 tisuće kuna, a uz kratkoročne najmove troškovi povezani s najmovima iskazani u konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Nakon usvajanja MSFI-ja 16, izmijenjena je priroda troškova povezanih s najmovima, jer Grupa priznaje trošak amortizacije za imovinu u vidu prava korištenja i trošak kamata po obvezama za najam. Ranije je Grupa priznavala rashode operativnog najma linearnom metodom tijekom trajanja najma i priznavalo imovinu i obveze samo u onoj mjeri u kojoj je bilo razlika između stvarnih plaćanja najma i priznatog troška.

Dodatne pojedinosti o specifičnim računovodstvenim politikama MSFI 16 koje su primjenjivane u tekućem razdoblju, kao i prethodnim računovodstvenim politikama koje su primjenjivane u usporednom razdoblju, detaljno su opisane u bilješci 2.22. Troškovi operativnog najma.

2.6. Obveza konsolidacije

Godišnji konsolidirani financijski izvještaji sastoje se od godišnjih financijskih izvještaja Društva i godišnjih financijskih izvještaja trgovačkih društava koje Društvo kontrolira (ovisna društva). Društvo ima kontrolu u onim društvima u kojima ima moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama društva u koje je izvršeno ulaganje kako bi ostvarilo koristi iz poslovanja toga društva. Sve značajne transakcije i stanja između društava unutar Grupe eliminirani su prilikom konsolidacije. Godišnji konsolidirani financijski izvještaji prikazuju rezultate Društva i njezinih ovisnih društava ("Grupa"), kao da čine jednu cjelinu.

Za potpunije razumijevanje poslovanja Grupe, ove godišnje konsolidirane financijske izvještaje, potrebno je čitati zajedno s odvojenim financijskim izvještajima koje sastavlja i javno objavljuje Društvo i njegova ovisna društva.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)**2.7. Prihodi****Priznavanje prihoda**

Osnovna djelatnost Grupe jest prodaja i proizvodnja konditorskih proizvoda odnosno kaka, bombona, keksa i čokolade. Grupa priznaje prihod u trenutku kada kupac stječe kontrolu nad proizvodom, odnosno kada se proizvodi isporuče u prostorije kupca. Ostale aktivnosti Grupe čine manji dio prihoda u konsolidiranim financijskim izvještajima.

Najznačajniji kupci Grupe su prodajni lanci, te nisu zabilježene značajne reklamacije kupaca.

Sukladno novom MSFI 15, glede priznavanja ugovora s kupcima Grupa primjenjuje model pet koraka;

- 1) Utvrditi ugovor s kupcem
- 2) Utvrditi obveze isporuke u ugovoru
- 3) Utvrditi cijenu transakcije
- 4) Dodijeliti cijenu transakcije obvezama isporuke u ugovoru
- 5) Priznati prihod kada (ili kako) subjekt ispuni obvezu isporuke

Prihodi se priznaju za svaku zasebnu obvezu isporuke u ugovoru u iznosu cijene transakcije. Cijena transakcije je iznos naknada u ugovoru na koju Grupa očekuje da ima pravo u zamjenu za prijenos obećane robe ili usluga kupca.

Prihodi su iskazani u iznosima koji su umanjeni za porez na dodanu vrijednost, procijenjene povrate, rabate i diskonte.

Vrsta proizvoda	Ispunjenje obveze	Promjene računovodstvenih politika sukladno novom standardu
Prodaja konditorskih proizvoda	Obveza je izvršena potpisom kupca da je proizvode preuzeo. Kupac preuzima kontrolu nad proizvodom, u potpunosti raspolaže istim i ne postoji nepodmirena obveza koja bi mogla utjecati na njegovo prihvaćanje	Prihod se priznaje kada su proizvodi isporučeni kupcu
	Ugovoreno dospijeće plaćanja u većini slučajeva jest 60 dana	MSFI 15 nije imao utjecaj na računovodstvene politike Grupe

Prema prethodno navedenom, priznavanje prihoda odvija se u isto vrijeme kada je na snazi bio MRS 18- Prihodi, te nisu utvrđeni značajni utjecaji MSFI 15.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.7. Prihodi – nastavak

Priznavanje prihoda – nastavak

a) Prihodi od prodaje usluga

Pod uvjetom da je iznos prihoda moguće pouzdano izmjeriti i ako je vjerojatno da će Grupa primiti naknadu, prihodi od usluga priznaju se u razdoblju u kojem su iste pružene.

Prihodi od ugovora ostvaruju se uglavnom od ugostiteljske djelatnosti Grupe. Ovi prihodi se priznaju u trenutku pružanja usluge kupcima.

b) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenskoj osnovi, na temelju neotplaćene glavnice i po primjenjivoj efektivnoj kamatnoj stopi, koja točno diskontira procijenjene buduće novčane primitke kroz očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta ili do neto knjigovodstvenog iznosa financijske imovine. Prihod od kamata se priznaje kao financijski prihod u račun dobiti i gubitka.

c) Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti priznaju se kao prihod kada je ustanovljeno pravo na njihov primitak, odnosno u trenutku skupštinske odluke Društva u čije dionice ili udjele je izvršeno ulaganje.

d) Prihodi od najmova

Prihodi od poslovnih najmova obračunavaju se na linearnoj osnovi tijekom trajanja najma.

2.8. Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme kako bi bilo spremno za svoju namjeravanu uporabu ili prodaju, uključuju se u trošak nabave toga sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju. Ostali troškovi posudbe se priznaju kao rashod.

Troškovi posudbe uključuju kamate na dopuštena prekoračenja po bankovnom računu, kratkoročne i dugoročne posudbe te tečajne razlike nastale posudbama u stranoj valuti, u iznosu u kojem se smatraju usklađivanjem troškova kamata.

2.9. Državne potpore

Državna potpora se priznaje kada postoji dovoljno jamstvo da će Grupa zadovoljiti uvjete koji se za nju traže i da će potpora biti primljena.

Državne potpore priznaju se u konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti na sustavnoj osnovi tijekom razdoblja u kojem Grupa povezane troškove priznaje kao rashode za čije su pokriće potpore namijenjene.

Državne potpore povezane s materijalnom imovinom koja se amortizira priznaju se u dobit ili gubitak u razdobljima i u omjerima u kojima se priznaje trošak amortizacije te imovine.

Državne potpore povezane s imovinom koja se ne amortizira priznaju se u dobit ili gubitak kroz razdoblja u kojima se snose troškovi ispunjenja tih obveza, odnosno kroz očekivani vijek uporabe te imovine.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.10. Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama izražene su u funkcionalnoj valuti uporabom tečajne liste važeće na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze izražene u stranoj valuti na datum izvještavanja preračunate su u funkcionalnu valutu uporabom tečajne liste važeće na datum izvještavanja. Dobitci ili gubitci od tečajnih razlika koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija te iz preračuna monetarne imovine i obveza denominiranih u stranim valutama, priznaju se u dobit ili gubitak.

Nemonetarna imovina i stavke koje se mjere po povijesnom trošku strane valute ne preračunavaju se po novim tečajevima. Nemonetarna imovina i obveze denominirane u stranoj valuti prikazane prema povijesnom trošku, preračunate su u funkcionalnu valutu uporabom tečajne liste važeće na dan transakcije.

2.11. Porez na dobit

Porez na dobit sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Trošak poreza na dobit iskazuje se u dobiti ili gubitku s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, kada se porez na dobit također priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obvezu obračunatu na oporezivu dobit za godinu, koristeći porezne stope koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obveze iz prethodnih razdoblja.

Odgođeni porezi priznaju se bilančnom metodom, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza za potrebe financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovi propisa koji su bili na snazi ili u suštini važeći na datum izvještavanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna imovina pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerojatno da će se povezana porezna korist moći realizirati.

Odgođena porezna imovina i obveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obveze.

2.12. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće. Knjigovodstveni iznosi novca i novčanih ekvivalenata općenito su približni njihovim fer vrijednostima.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se odnosi na informatičke programe i ulaganja u tuđu imovinu koja se početno mjeri po trošku nabave i amortizira se pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog vijeka trajanja.

Nakon početnog priznavanja nematerijalna imovina se evidentira po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za troškove amortizacije i eventualne akumulirane gubitke od umanjenja imovine. Nematerijalna imovina nastala vlastitom proizvodnjom, isključujući kapitalizirane troškove razvoja, ne kapitalizira se i troškovi se priznaju u računu dobiti i gubitka u godini u kojoj su nastali. Vijek trajanja nematerijalne imovine se procjenjuje ili kao ograničeni (određeni) ili kao neograničeni (neodređeni).

Nematerijalna imovina s određenim vijekom trajanja amortizira se tijekom procijenjenog vijeka trajanja i umanjuje se kada za to postoje uvjeti. Amortizacijski period i metoda amortizacije nematerijalne imovine s određenim vijekom trajanja revidira se najmanje krajem svake financijske godine. Promjene u očekivanom vijeku trajanja ili očekivani obrazac korištenja budućih ekonomskih koristi uključenih u imovinu uračunavaju se promjenom amortizacijskog perioda i metode i tretiraju se kao promjene računovodstvenih procjena. Prosječni procijenjeni vijek trajanja nematerijalne imovine je 5 godina.

Trošak amortizacije nematerijalne imovine s određenim vijekom trajanja priznaje se u računu dobiti i gubitka kao trošak. Nematerijalna imovina s neodređenim vijekom trajanja se ne amortizira, ali se procjenjuje za umanjenja na godišnjoj osnovi, ili pojedinačno ili na razini generiranja novca.

Procjena neograničenog vijeka trajanja revidira se godišnje kako bi se odredilo da li i dalje postoji osnova za neograničeni vijek trajanja. U slučaju nepostojanja osnove, provodi se promjena vijeka trajanja iz neograničenog u ograničeni.

2.14. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i/ili akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti, a čine materijalnu imovinu ukoliko im je vijek trajanja duži od godine dana, a pojedinačna vrijednost veća od 3.500 kuna na dan nabave.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirana umanjenja vrijednosti imovine, ako postoje. Trošak nabave obuhvaća sve troškove koji se mogu izravno povezati s dovodenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu uporabu.

Nabavna vrijednost uključuje nabavnu cijenu, trošak rezervnih dijelova postrojenja i opreme, te ostale zavisne troškove i procijenjenu vrijednost budućih troškova demontaže ako su uvjeti priznavanja istih ostvareni.

U slučaju kada je potrebno zamijeniti značajne dijelove nekretnina, postrojenja i opreme u intervalima, Grupa priznaje takve dijelove kao individualnu imovinu s određenim vijekom trajanja i amortizacijom. Isto tako u slučaju većih kontrola ili održavanja, troškovi istih se priznaju u knjigovodstvenom iznosu postrojenja i opreme kao zamjena, ako su zadovoljeni uvjeti priznavanja. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja priznaju se u računu dobiti i gubitka kako nastaju.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)**2.14. Nekretnine, postrojenja i oprema - nastavak**

Amortizacija se obračunava tako da se nabavna vrijednost imovine, osim zemljišta i investicija u tijeku otpisuje tijekom procijenjenog korisnog vijeka imovine primjenom pravocrtne metode. Prosječni procijenjeni korisni vijek trajanja pojedine imovine je, kako slijedi:

O P I S	2019.	2018.
Građevinski objekti	10 – 66 godina	10 – 66 godina
Postrojenja i oprema	4 – 10 godina	4 – 10 godina
Transportna sredstva	4 – 10 godina	4 – 10 godina

Obračun amortizacije obavlja se po pojedinačnim sredstvima do amortizirajućeg iznosa. Amortizirajući iznos u pravilu je jednak trošku imovine, osim ako je procijenjeno da je ostatak vrijednosti značajan. Korisni vijek uporabe pregledava se na svaki izvještajni datum i po potrebi usklađuje.

Nekretnine, postrojenja i oprema i svaki njihov značajan dio prestaju se priznavati u trenutku otuđivanja ili kada se njihovim korištenjem ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobici ili gubici nastali otuđivanjem ili rashodovanjem određenog sredstva utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa tog sredstva i priznaju u dobit ili gubitak.

Preostala (sadašnja) vrijednost, korisni vijek trajanja i metode amortizacije preispituju se na kraju svake financijske godine i usklađuju, ako je prikladno.

2.15. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Na svaki izvještajni datum, Grupa provjerava knjigovodstvene iznose svoje nefinancijske imovine (izuzev zaliha i odgođene porezne imovine koje se razmatraju) kako bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka zbog umanjenja vrijednosti. Ako takve naznake postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogli odrediti eventualni gubici nastali zbog umanjenja. Ako nadoknadivi iznos nekog sredstva nije moguće procijeniti, Grupa procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada. Ako je moguće odrediti realnu i dosljednu osnovu za raspoređivanje, imovina Grupe se raspoređuje na pojedine jedinice koje stvaraju novac ili, ako to nije moguće, na najmanju skupinu jedinica koje stvaraju novac za koju je moguće odrediti realnu i konzistentnu osnovu raspoređivanja.

Nematerijalna imovina neodređenog vijeka uporabe i nematerijalna imovina koja još nije raspoloživa za uporabu se testira na umanjenje jednom godišnje te kada postoji naznaka o mogućem umanjenju imovine.

Nadoknadivi iznos je veći iznos uspoređujući fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje i vrijednost imovine u uporabi. Za potrebe procjene vrijednosti u uporabi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo za koje procjene budućih novčanih tokova nisu bile usklađene. Ako je nadoknadivi iznos nekog sredstva (ili jedinice koja stvara novac) procijenjen na iznos niži od knjigovodstvenog, knjigovodstveni iznos toga sredstva (jedinice koja stvara novac) umanjuje se do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti proizašlo iz revalorizacije sredstva.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.15. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine - nastavak

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generira novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva na način da uvećana knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka od umanjenja na tom sredstvu (jedinici koja generira novac). Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje u revaloriziranom iznosu, u kom slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

2.16. Ulaganja u nekretnine

Ulaganje u nekretnine priznaje se kao imovina samo i isključivo u slučaju kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi povezane s ulaganjem u nekretnine pritijecati u Grupi i kada je trošak ulaganja u nekretnine moguće pouzdano izmjeriti.

Ulaganja u nekretnine uključuju nekretnine koje se drže radi zarade putem iznajmljivanja ili povećanja njihove tržišne vrijednosti ili u obje svrhe. Ugrađena oprema smatra se sastavnim dijelom ulaganja u nekretnine. Trošak nabave uključuje sve troškove koji su direktno povezani s nabavkom te imovine. Ulaganje u nekretnine početno se mjeri po trošku. Grupa uključuje transakcijske troškove u početno mjerenje.

Naknadno mjerenje

Grupa kod naknadnog mjerenja ulaganja u nekretnine koristi model fer vrijednosti za sva ulaganja u nekretnine. Grupa mjeri fer vrijednost svojih ulaganja u nekretnine na kraju svakog izvještajnog razdoblja temeljem procjene angažiranog procjenitelja. Dobici i gubici uslijed promjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine priznaju se u dobit i gubitak razdoblja u kojem su nastali.

Troškovi zamjene pojedine stavke ulaganja u nekretnine priznaju se u knjigovodstvenu vrijednost te imovine ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje su sadržane u toj stavci imovine pritijecati u Grupi te se njihova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Troškovi redovnog održavanja ulaganja u nekretnine priznaju se unutar računa dobiti i gubitka kako nastaju.

Prestanak priznavanja

Grupa prestaje priznavati ulaganja u nekretnine prilikom otuđenja, promjene namjene ili kod konačnog povlačenja ulaganja u nekretnine iz uporabe te kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od otuđenja. Svaka dobit, odnosno svaki gubitak nastao isknjiženjem nekretnine, a utvrđuje se kao razlika između neto priljeva ostvarenih prodajom i neto knjigovodstvene vrijednosti predmetne nekretnine, uključuje se u dobit i gubitak razdoblja u kojem se nekretnina prestala priznavati.

2.17. Biološka imovina i poljoprivredni proizvodi

Biološka imovina Grupe obuhvaća višegodišnje nasade, osnovno stado i jednogodišnje kulture. Osnovno stado mjeri se po fer vrijednosti na datum bilance, dok se ostala biološka imovina mjeri po trošku umanjenom za amortizaciju i eventualne gubitke od umanjenja. Poljoprivredni proizvodi u trenutku žetve mjere se po fer vrijednosti.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)**2.18. Ulaganja u pridružena društva**

Pridružena društva su ona u kojima Društvo ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu, što u pravilu uključuje 20% do 50% prava glasa. Ulaganja u pridružena društva početno se priznaju po trošku, a naknadno po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Testiranje ulaganja u pridružena društva na umanjenje vrijednosti provodi se na godišnjoj razini.

2.19. Zalihe

Zalihe se mjere po trošku ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže. Troškovi nabave zaliha sirovina i materijala obuhvaćaju nabavnu cijenu, uvozne carine i druge troškove koji se mogu izravno pripisivati nabavi sirovina i materijala; trgovački popusti i slične stavke oduzimaju se kod određivanja troška nabave. Utrošak zaliha sirovina i materijala iskazuje se po metodi prosječnih ponderiranih cijena.

Zalihe sitnog inventara obuhvaćaju alate, pogonski i uredski inventar te slična sredstva za rad za koja se očekuje da će se koristiti do jedne godine dana i sredstva koja se ne smatraju dugotrajnom imovinom. Stavljanjem u uporabu sitnog inventara i auto-guma kao i rezervnih dijelova jednokratno se priznaju u rashode.

Utrošak odnosno otpis ambalaže obavlja se uz vremenski pomak do trenutka obavijesti dobavljača i karakteru ambalaže (povratna ili nepovratna ambalaža).

Trgovačka roba predstavlja zalihe kupljene robe predviđene ponovnoj prodaji, a iskazuje se po trošku nabave ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže. Utrošak zaliha trgovačke robe priznaje se po metodi prosječnih ponderiranih cijena.

Nakon prodaje, Grupa priznaje knjigovodstvenu vrijednost zaliha kao rashod u razdoblju u kojem je priznat odnosni prihod. Također iznos bilo kojeg otpisa zaliha do neto utržive vrijednosti i svi manjkovi zaliha priznaju se kao rashod u razdoblju otpisa, odnosno nastanka manjka. Iznos bilo kojeg poništenja otpisa zaliha kao posljedica povećanja neto utržive vrijednosti priznaje se kao povećanje vrijednosti zaliha u razdoblju u kojem je došlo do poništenja.

2.20. Financijska imovina

Grupa priznaje financijsku imovinu u svojim konsolidiranim financijskim izvještajima kada postaje strana u ugovornim odredbama instrumenta. Ovisno o poslovnom modelu za upravljanje imovinom te ugovornim značajkama novčanih tokova financijske imovine Grupa mjeri financijsku imovinu po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka. Grupa određuje klasifikaciju financijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja.

Grupa klasificira imovinu kako je prikazano u nastavku:

O P I S	Klasifikacija / mjerenje
Dugotrajna imovina	
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Vlasnički instrumenti / fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
Dani zajmovi	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Kratkotrajna imovina	
Novac i novčani ekvivalenti	Držanje radi naplate / amortizirani trošak
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	Držanje radi naplate / amortizirani trošak

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.20. Financijska imovina - nastavak

Nakon početnog priznavanja, financijski instrumenti se klasificiraju kao imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku (AC), imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i ostale financijske obveze. Uprava Društva odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Poslovni modeli Grupe odražavaju način na koji Grupa upravlja imovinom, a s ciljem ostvarenja novčanih tokova.

i) Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Početno priznavanje

Grupa priznaje financijsku imovinu ili obvezu kada i samo kada postaje ugovorna strana u ugovornim odredbama instrumenta.

Grupa početno priznaje financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećanu za transakcijske troškove koji se izravno mogu pripisati stjecanju ili izdavanju financijske imovine.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja Grupa mjeri financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

ii) Dani zajmovi

Dani zajmovi Grupe drže se unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje financijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi. Ugovornim uvjetima na određeni datum nastaju novčani tokovi koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamata. Pri tome je glavnica fer vrijednost imovine pri početnom priznavanju.

Na osnovu navedenog, dani zajmovi mjereni su po amortiziranom trošku.

Mjerenje po amortiziranom trošku podrazumijeva sljedeće;

- Prihod od kamata računa se korištenjem efektivne kamatne stope, te se ista pri obračunu primjenjuje na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine.

iii) Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca koja nemaju značajnu financijsku komponentu pri početnom priznavanju mjerena su sukladno MSFI 15 po njihovoj transakcijskoj cijeni.

iv) Umanjenje

Grupa na osnovi očekivanih kreditnih gubitaka priznaje umanjena financijske imovine. Na svaki izvještajni datum, Grupa mjeri očekivane kreditne gubitke te iste priznaje u konsolidiranim financijskim izvještajima. Očekivani kreditni gubici od financijskih instrumenata mjere se na način koji odražava:

- Nepristran i ponderiran iznos vjerojatnosti koji je određen procjenom raspona mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca,
- Razumne i prihvatljive podatke o prošlim događajima, trenutnim uvjetima i predviđanjima budućih ekonomskih uvjeta.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.20. Financijska imovina - nastavak

Glede potraživanja od kupaca Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup MSFI-ja 9 za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka korištenjem očekivanih rezervacija za kreditne gubitke potraživanja od kupaca. Umanjenje vrijednosti potraživanja temelji se na najboljoj procjeni Uprave o nenaplativosti. Uprava provodi umanjene vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja na temelju pregleda ukupne starosne strukture svih potraživanja, te na temelju pregleda značajnih, pojedinačnih iznosa uključenih u potraživanja. Za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka potraživanja od kupaca, kupci su grupirani u određene skupine te analizom starosne strukture i povijesnih podataka su utvrđeni potencijalni budući gubitci.

Analizom starosne strukture potraživanja od kupaca u zemlji utvrđeno je da Grupa nema značajnih, dospjelih potraživanja te je Uprava procijenila da su potraživanja u cijelosti naplativa. Nisu utvrđeni značajni očekivani kreditni gubici.

Analizom starosne strukture potraživanja od kupaca u inozemstvo i drugih dostupnih financijskih informacija o kupcima utvrđeno je da postoji vjerojatnost da određena potraživanja neće biti naplaćena te je Grupa temeljem razumne procjene obavila umanjene vrijednosti u iznosu od 29.025 tisuća kuna.

v) Prestanak priznavanja financijske imovine

Grupa prestaje priznavati financijsku imovinu kada;

- Ističu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine,
- Prenosi financijsku imovinu i pritom prijenos ispunjava uvjete za prestanak priznavanja.

Grupa prenosi financijsku imovinu ako, i samo ako, ili:

(a) prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ili

(b) zadržava ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ali pretpostavlja ugovornu obvezu plaćanja novčanih tokova jednom ili više primatelja u aranžmanu.

Kada Grupa prenosi financijsku imovinu dužna je procijeniti obujam do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom. U ovom slučaju kada se prenose svi rizici i koristi od vlasništva, Grupa prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

Ako se zadržavaju gotovo svi rizici i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Grupa nastavlja s priznavanjem financijske imovine.

Ako Grupa niti prenosi niti zadržava gotovo sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, Grupa određuje je li zadržana kontrola nad financijskom imovinom. Ukoliko nije zadržana kontrola nad financijskom imovinom, Grupa prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje, zasebno kao imovinu ili obveze, sva prava i obveze koje su nastale ili zadržane u okviru prijenosa.

Ukoliko je zadržana kontrola, Grupa nastavlja s priznavanjem financijske imovine u mjeri u kojoj i dalje sudjeluje u toj financijskoj imovini.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.21. Financijske obveze

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obveze klasificiraju se kao financijske obveze koje se mjere po amortiziranom trošku. Sve financijske obveze početno se priznaju po fer vrijednosti plus pripadajući transakcijski troškovi. Financijske obveze Grupe uključuju obveze prema dobavljačima i ostale obveze, prekoračenja po bankovnom računu i kredite i zajmove.

Naknadno mjerenje

Nakon početnog priznavanja, kamatonosni krediti i zajmovi naknadno se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Prestanak priznavanja

Grupa prestaje s priznavanjem obveza u konsolidiranim financijskim izvještajima kada i samo kada je obveza podmirena. Kada je postojeća financijska obveza zamijenjena drugom od strane istog kreditora po bitno različitim uvjetima, ili su uvjeti postojećih obveza značajno promijenjeni, takva promjena ili modifikacija tretira se kao prestanak originalne obveze i priznavanje nove obveze, a razlika u odgovarajućim knjigovodstvenim vrijednostima priznaje se u računu dobiti i gubitka.

2.22. Troškovi operativnog najma

Računovodstvene politike primjenjive od 1. siječnja 2019. godine

Svi najmovi obračunavaju se priznavanjem imovine s pravom korištenja i obvezama po najmu osim za:

- Najmove male vrijednosti; i
- Najmove čije razdoblje najma završava u razdoblju od 12 mjeseci od datuma prve primjene ili kraće.

Obveza za najam se priznaje prema sadašnjoj vrijednosti ugovorenih budućih plaćanja najmodavcu za vrijeme trajanja najma, diskontirane uz diskontnu stopu koja se određuje u odnosu na stopu svojstvenu zakupu, osim ako ju nije lako utvrditi, u tom se slučaju koristi inkrementalna stopa zaduživanja Grupe na početku najma. Varijabilna plaćanja najma se uključuju u izračun obveza za najam, samo ukoliko ovise o indeksu ili stopi. U tom slučaju, početni izračun obveza za najam pretpostavlja da će varijabilni element ostati nepromijenjen za vrijeme trajanja najma. Ostala varijabilna plaćanja najma predstavljaju rashod u razdoblju na koji se odnosi.

Na datum početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost obveza za najam uključuje i:

- iznose za koje se očekuje da će ih najmoprimac plaćati na temelju jamstava za ostatak vrijednosti;
- cijenu izvršenja mogućnosti kupnje ako je izvjesno da će najmoprimac iskoristiti tu mogućnost; i
- plaćanja kazni za raskid najma ako razdoblje najma odražava da će najmoprimac iskoristiti mogućnost raskida najma.

Imovina s pravom korištenja početno se mjeri u visini obveza za najam, umanjena za sve primljene poticaje za najam i povećava se za:

- sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije tog datuma;
- sve početne izravne troškove; i
- iznos rezervacije priznate u slučaju kada Grupa ugovorno snosi troškove demontaže, uklanjanja ili obnove mjesta na kojem se imovina nalazi.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)**2.22. Troškovi operativnog najma - nastavak**

Nakon početnog mjerenja, obveza za najam povećava se kako bi odražavala kamate na obveze po najmu i smanjuje se kako bi odražavala izvršena plaćanja najma. Imovina s pravom korištenja umanjuje se za akumuliranu amortizaciju koja se obračunava linearno tijekom trajanja najma, ili preostalog ekonomskog vijeka imovine, ako se smatra da je kraće od roka najma. Obveza za najam naknadno se mjeri kada dođe do promjene budućih plaćanja najma koji proizlazi iz promjene indeksa ili stope odnosno kad postoji promjena u procjeni roka bilo kojeg najma.

Računovodstvene politike primjenjive do 1. siječnja 2019. godine

Plaćanja po operativnom najmu priznaju se kroz dobit ili gubitak linearnom metodom tijekom trajanja najma.

2.23. Primanja zaposlenih*(i) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja*

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća Grupa u ime svojih radnika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Grupa nema obvezu osigurati bilo koja druga primanja radnika nakon njihova umirovljenja vezano uz mirovine iz obveznih mirovinskih fondova.

Obveza se odnosi na sve osobe koje su u radnom odnosu temeljem ugovora o radu. Navedeni doprinosi se uplaćuju u određenom postotnom iznosu utvrđenom na temelju bruto plaće. Doprinosi u ime posloprimca i u ime poslodavca obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojem su nastali.

	2019.	2018.
Doprinos za mirovinsko osiguranje	20%	20%
Doprinos za zdravstveno osiguranje	16,5%	15%
Doprinos za fond za zapošljavanje	-	1,7%
Ozljede na radu	-	0,5%

(ii) Otpremnine kod prestanka radnog odnosa

Obveze za otpremnine priznaju se kad Grupa prekine radni odnos radnika prije redovnog datuma umirovljenja ili odlukom radnika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Grupa priznaje obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim radnicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa.

(iii) Redovne otpremnine kod odlaska u mirovinu

Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon izvještajnog datuma, diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost temeljem aktuarskog izračuna koji se izrađuje na kraju svakog izvještajnog razdoblja te koji koristi pretpostavke o broju radnika za koje se procjenjuje da će ostvariti pravo na otpremninu pri redovnoj mirovini, procijenjeni trošak navedenih otpremnina te diskontnu stopu koja je slična prosječnoj očekivanoj stopi prinosa na ulaganje u državne obveznice u Republici Hrvatskoj koje kotiraju na tržištu i kod kojih su valute i rokovi dospijeaća u skladu s valutama i procijenjenim trajanjem obveze za isplatom primanja. Aktuarski dobiti i gubici koji proizlaze iz usklade i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.23. Primanja zaposlenih – nastavak

(iv) Dugoročna primanja radnika

Grupa priznaje obvezu za dugoročna primanja radnika (jubilarne nagrade) ravnomjerno u razdoblju u kojem je nagrada ostvarena na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Nagrada za dugogodišnji rad iznosi od 1.500 do 5.000 kuna neto za rad u Grupi od 10 do 40 godina neprekidnog radnog odnosa kod poslodavca. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se na kraju svakog izvještajnog razdoblja koristeći pretpostavke o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjeni trošak navedenih primanja te diskontne stope koja je određena kao prosječna očekivana stopa prinosa na ulaganju u državne obveznice. Aktuarski dobici i gubici koji proizlaze iz usklade i promjena temeljenih na iskustvu u aktuarskim pretpostavkama knjiže se odmah unutar dobiti ili gubitka.

2.24. Rezerviranja

Rezerviranje se priznaje onda i samo onda ako Grupa ima sadašnju (zakonsku ili izvedenu) obvezu kao rezultat prošlog događaja i ako je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa s ekonomskim koristima i ako se pouzdanom procjenom može utvrditi iznos obveze. Rezerviranja se preispituju na izvještajni datum, te se usklađuju s procjenom temeljenom na trenutno najboljim saznanjima.

Kad je iznos smanjenja vrijednosti novca značajan, iznos rezerviranja je sadašnja vrijednost troškova za koje se očekuje da će nastati kako bi se podmirila obveza, utvrđenih korištenjem procijenjene bezrizične kamatne stope kao diskontne stope. Kad se koristi diskontiranje, svake se godine utjecaj diskontiranja knjiži kao financijski trošak, te je iskazana vrijednost rezerviranja povećana svake godine za proteklo vrijeme.

Iznos priznat kao rezerviranje odražava najbolju moguću procjenu naknade koju će biti potrebno isplatiti radi namire sadašnje obveze na kraju izvještajnog razdoblja, uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti povezane s obvezom. Ako se rezerviranje mjeri koristeći procjenu novčanih tokova potrebnih za namiru sadašnje obveze, knjigovodstveni iznos obveze je sadašnja vrijednost tih novčanih tokova.

2.25. Potencijalne obveze i imovina

Potencijalne obveze se ne priznaju u konsolidiranim financijskim izvještajima, nego se samo objavljuju u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje.

Potencijalna imovina se ne priznaje u konsolidiranim financijskim izvještajima, već se priznaje u trenutku kada postane vjerojatan priljev gospodarskih koristi.

2.26. Događaji nakon datuma Konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju / Konsolidirane bilance

Događaji nakon datuma bilance su oni povoljni i nepovoljni događaji koji su nastali između datuma konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju (konsolidirane bilance) i datuma na koji je odobreno izdavanje konsolidiranih financijskih izvještaja. Grupa usklađuje iznose koje je priznalo u svojim konsolidiranim financijskim izvještajima za događaje nakon datuma konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju (konsolidirane bilance) koji zahtijevaju usklađivanje.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.27. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene

Pri izradi godišnjih konsolidiranih financijskih izvješća Društva, Uprava je koristila određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze te objavljivanje nepredviđenih obveza tijekom i na datum izvještaja. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledavaju. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u razdoblju u kojem je procjena korigirana i budućim razdobljima ukoliko korekcija utječe na tekuće i buduća razdoblja.

Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su kako slijedi:

(i) Vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme

Utvrđivanje korisnog vijeka imovine temelji se na povijesnom iskustvu sa sličnom imovinom, kao i predviđenom tehnološkom razvoju. Primjerenost procijenjenog korisnog vijeka razmatra se jednom godišnje, ili kad god postoji naznaka značajnih promjena u pretpostavkama. Vjerujemo da je ovo važna računovodstvena procjena, budući da uključuje pretpostavke o tehnološkom razvoju i značajno ovisi o investicijskim planovima Grupe. Nadalje, s obzirom na značajan udjel imovine Grupe koja se amortizira u ukupnoj imovini, utjecaj većih promjena ovih pretpostavki mogao bi biti značajan za konsolidirani financijski položaj i konsolidirane rezultate poslovanja. U tijeku 2019. godine nije bilo izmjene procijenjenog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme odnosno stopa amortizacije.

(ii) Priznavanje odgođene porezne imovine i obveza

Neto odgođena porezna imovina predstavlja iznose poreza na dobit koji su nadoknadivi na temelju budućih odbitaka oporezive dobiti te se iskazuje u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju. Odgođena porezna imovina priznaje se do visine poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni. Prilikom utvrđivanja buduće oporezive dobiti i iznosa poreznih prihoda za koje je vjerojatno da će biti ostvareni u budućnosti, Uprava donosi prosudbe i izrađuje procjene na temelju oporezive dobiti iz prethodnih godina i očekivanja budućih prihoda za koje se smatra da su razumni u postojećim okolnostima (vidi bilješku 15). Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine za 2019. godinu iznosi 1.553 tisuće kuna (31 prosinca 2018.: 1.619 tisuća kuna).

(iii) Nadoknadivost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Nadoknadiva vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja procijenjena je po sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova diskontiranih po tržišnoj kamatnoj stopi na datum mjerenja. Kratkotrajna potraživanja bez navedene kamatne stope mjerena su prema iznosu originalnog računa ukoliko učinak diskontiranja nije značajan.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.27. Ključne računovodstvene prosudbe i procjene - nastavak

(iv) Umanjenje vrijednosti financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Na svaki datum izvještavanja, Grupa procjenjuje je li financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku kreditno umanjena. Financijski instrument je umanjen za kreditne gubitke kada je došlo do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove financijske imovine. Dokaz da je financijska imovina umanjena za kreditne gubitke uključuje sljedeće dostupne podatke:

- značajne financijske poteškoće dužnika ili izdavatelja;
- kršenje ugovora kao što je neispunjenje ili slučaj dospjeća;
- restrukturiranje zajma ili predujma pod uvjetima koje Grupa ne bi razmatrala u uobičajenim okolnostima;
- postaje vjerojatno da će komitent ući u stečaj ili drugu financijsku reorganizaciju.

Izloženosti kojima su promijenjeni uvjeti zbog pogoršanja stanja komitenta obično se smatra kreditno umanjenim, osim ako postoje dokazi da je rizik nezaprimanja ugovornih novčanih tokova značajno smanjen restrukturiranjem i da nema drugih pokazatelja umanjenja vrijednosti.

(v) Nadoknadivost zaliha

Grupa provodi umanjenje vrijednosti zaliha temeljem procjene zastarjelosti i daljnje neiskoristivosti. U 2019. godini temeljem procjene o njihovoj iskoristivosti Grupa nije vrijednosno uskladila zalihe. U 2018. godini Grupa je vrijednosno uskladilo zalihe za 952 tisuće kuna na teret troškova poslovanja.

(vi) Aktuarske procjene korištene za izračun naknada za odlazak u mirovinu

Trošak definiranih planiranih naknada je utvrđen koristeći aktuarske procjene. Aktuarske procjene uključuju utvrđivanje pretpostavki o diskontiranim stopama, budućim povećanjima dohotka i smrtnosti ili stopi fluktuacije. Zbog dugoročne prirode tih planova te procjene sadržavaju element nesigurnosti. Rezerviranja za naknade za mirovine i jubilarne nagrade na dan 31. prosinca 2019. iznose 7.600 tisuća kuna (31. prosinca 2018.: 7.797 tisuća kuna) (vidi bilješku 32).

(vii) Posljedice određenih sudskih sporova

Grupa je strana u sudskim sporovima proizašlim iz redovnog poslovanja. Rezerviranja se evidentiraju ukoliko postoji sadašnja obveza kao rezultat prošlog događaja (uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze uključujući mišljenje pravnih stručnjaka) gdje je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa i ukoliko se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.28. Određivanje fer vrijednosti

Grupa primjenjuje niz računovodstvenih politika i objava koje zahtijevaju mjerenje fer vrijednosti za financijsku i nefinancijsku imovinu i obveze.

Grupa ima uspostavljen sustav kontrola u okviru mjerenja fer vrijednosti koji podrazumijeva cjelokupnu odgovornost Uprave i funkcije financija vezanu uz nadziranje svih značajnijih mjerenja fer vrijednosti, konzultiranje s vanjskim stručnjacima te, u kontekstu navedenog, izvještavanje o istome tijelima zaduženima za korporativno upravljanje.

Fer vrijednosti mjere se u odnosu na informacije prikupljene od trećih strana u kojem slučaju Uprava i funkcija financija ocjenjuju ukoliko dokazi prikupljeni od trećih strana osiguravaju da navedene procjene fer vrijednosti ispunjavaju zahtjeve MSFI-eva, uključujući i razinu iz hijerarhije fer vrijednosti u koju bi te procjene trebale biti klasificirane.

Fer vrijednosti kategoriziraju se u različite razine u hijerarhiji fer vrijednosti na temelju ulaznih varijabli koje se koriste u tehnikama procjene kao što slijedi:

- Razina 1 - kotirane cijene (nekorrigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze.
- Razina 2 - ulazne varijable koje ne predstavljaju kotirane cijene uključene u razinu 1, a radi se o ulaznim varijablama za imovinu ili obveze koje su vidljive bilo izravno (npr. kao cijene) bilo neizravno (npr. izvedene iz cijena).
- Razina 3 - ulazne varijable za imovinu ili obveze koje se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (ulazne varijable koje nisu vidljive).

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem burze, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, OTC derivativi) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ako se jedna ili više značajnih ulaznih varijabli ne temelji na vidljivim tržišnim podacima, procjena fer vrijednosti kategorizira se kao razina 3.

Grupa je napravila sljedeće značajnije procjene fer vrijednosti u okviru pripreme konsolidiranih financijskih izvještaja, a koje su detaljnije objašnjene u sljedećoj bilješci:

- Bilješka 20.: Ulaganja u nekretnine
- Bilješka 22.: Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

2.29. Usporedni podaci

Tijekom 2019. i 2018. godine, Grupa je ispravila pojedine pozicije konsolidiranih financijskih izvještaja koji se odnose na prethodna razdoblja. Ispravci su provedeni retroaktivno prepravljajući konsolidiranih financijskih izvještaja za prethodna usporedna razdoblja, a učinci su iskazani u nastavku:

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.29. Usporedni podaci (nastavak)

	Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju		
	Prethodno stanje	izmjena	Prepravljeno stanje
	31. prosinca 2017.		31. prosinca 2017.
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
<u>Imovina</u>			
Zemljište	105.476	614	106.090
Građevinski objekti -reklasifikacija	224.556	(2.008)	222.548
Građevinski objekti	222.549	10.901	233.450
Imovina u pripremi	39.969	(28.922)	11.047
Ulaganje u nekretnine-reklasifikacija	20.960	2.008	22.968
Ulaganje u nekretnine-procjena	22.967	7.785	30.752
Odgođena porezna imovina	2.590	(790)	1.800
Zalihe	160.509	(9.952)	150.557
	799.576	(20.364)	779.212
<u>Kapital i obveze</u>			
Rezerviranja za jubilarne nagrade, otpremnine	0	8.813	8.813
Revalorizacijske rezerve	(5.896)	3.821	(2.076)
Zadržana dobit	54.835	(31.177)	23.658
Dobit tekuće godine	29.308	765	30.073
Nekontrolirajući interes	23.430	(4.168)	19.262
Odgođena porezna obveza	6.954	1.582	8.535
	108.631	(20.364)	88.265

Grupa je prijašnjih godina nakon početnog priznavanja ulaganja u nekretnine mjerila i modelom troška i modelom fer vrijednosti. Navedeno nije u skladu sa standardom MRS 40, koji navodi da društvo nakon početnog priznavanja ima mogućnosti odabrati između prethodno navedenih modela te isti primijeniti na cijelu skupinu imovine.

Također, Grupa je u 2018 godini stavila u upotrebu imovinu te retroaktivno obračunala amortizaciju. Za istu imovinu provedena je procjena vrijednosti te su efekti procjene provedeni na teret zadržane dobiti.

Grupa je u 2018. godini provela rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade u skladu sa MRS 19 – Primanja zaposlenih, koji nalaže obvezu rezerviranja redovitih otpremnina i jubilarnih nagrada za sve zaposlenike u radnom odnosu na neodređeno vrijeme.

Nadalje, dosljedna primjena MRS-a 19 podrazumijeva i ispravak prethodnih razdoblja odnosno zadržane dobiti sukladno MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške za iznose učinaka kao da je navedeno dosljedno primjenjivano i u prethodnim razdobljima.

2. Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika (nastavak)

2.29. Usporedni podaci (nastavak)

	Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju		
	Prethodno stanje	Izmjena	Prepravljeno stanje
	31. prosinca 2018.		31. prosinca 2018.
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
<u>Imovina</u>			
Zalihe	160.587	(10.211)	150.376
<u>Kapital i obveze</u>			
Zadržana dobit	47.040	(9.005)	38.035
Dobit tekuće godine	50.944	(1.206)	49.738
	Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti		
	Prethodno stanje	Izmjena	Prepravljeno stanje
	2018.		2018.
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Troškovi sirovina i materijala	(407.395)	(8.015)	(415.410)
Troškovi prodane robe	(34.692)	6.809	(27.883)
Ukupno poslovni rashodi	(957.124)	(1.206)	(958.330)
FINANCIJSKI PRIHODI	6.203	(757)	5.446
FINANCIJSKI RASHODI	(8.620)	757	(7.863)
Dobit prije oporezivanja	62.572	(1.206)	61.366
Porez na dobit	(11.628)	0	(11.628)
DOBIT TEKUĆE GODINE	50.944	(1.206)	49.738

Grupa je u 2019. godini napravila korekciju prethodnih razdoblja vezano za eliminaciju nerealizirane dobiti iz zaliha u procesu konsolidacije financijskih izvještaja. Na teret zadržane dobiti najranijeg prezentiranog razdoblja (1. siječnja 2018. godine) provedena je korekcija u iznosu od 9.005 tisuća kuna, a na teret konsolidiranog Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti 2018. godine u iznosu od 1.206 tisuća kuna.

BILJEŠKE UZ KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI

3. Prihodi od prodaje

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihodi od prodaje u zemlji	552.732	543.823
Prihodi od prodaje u inozemstvu	463.875	466.859
Ostali prihodi od prodaje	5.051	3.594
Ukupno	1.021.658	1.014.276

4. Ostali poslovni prihodi

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihodi od promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	2.432	1.277
Prihodi od naplata šteta, refundacija i poticaja	1.666	2.947
Prihodi od otpisa obveza prema dobavljačima	879	569
Dobitci od prodaje dugotrajne imovine	503	184
Prihodi iz protekle godine	274	338
Naplata prethodno otpisanih potraživanja	0	55
Ostali poslovni prihodi	3.531	2.467
Ukupno	9.285	7.837

5. Promjena vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda

Povećanje vrijednosti zaliha iskazano u Konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za 2019. godinu u iznosu od 349 tisuća kuna (2018. godine iskazano je smanjenje vrijednosti zaliha u iznosu od 11.566 tisuća kuna) predstavlja dio troškova nastalih tijekom razdoblja, a koji nisu priznati kao rashod već su kapitalizirani kao zaliha u okviru kratkotrajne imovine.

6. Materijalni troškovi (prepravljeno)

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Utrošene sirovine i materijal, ambalaža	402.728	387.046
Utrošena energija	27.645	26.688
Sitan inventar	1.665	1.676
Ukupno	432.038	415.410

7. Troškovi prodane robe (prepravljeno)

Troškovi prodane robe iskazani su u Konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za 2019. godinu u iznosu od 15.707 tisuća kuna (2018. godine u iznosu od 27.883 tisuće kuna).

8. Troškovi usluga

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prijevozne usluge	20.145	18.756
Usluge održavanja	9.699	8.997
Usluge sajmova	341	232
Najamnine i zakupnine	7.068	9.833
Vanjske usluge reklame i propagande	64.021	57.907
Intelektualne i osobne usluge	7.529	9.430
Komunalne usluge	3.728	3.588
Vanjske usluge reprezentacije	1.152	1.566
Ostale vanjske usluge	13.408	9.880
Ukupno	127.091	120.189

9. Troškovi osoblja

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Neto plaće	181.504	172.453
Porezi i doprinosi iz plaće	79.472	75.372
Doprinosi na plaće	36.610	37.018
Ukupno	297.586	284.843

10. Amortizacija

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Nematerijalna imovina	390	391
Materijalna imovina	45.202	48.032
Imovina s pravom uporabe	3.590	0
Biološka imovina	327	329
Ulaganje u nekretnine	0	76
Ukupno	49.509	48.828

11. Vrijednosno usklađenje

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Vrijednosno usklađenje potraživanja od kupaca (bilješka 26.)	29.909	1.401
Vrijednosno usklađenje ostalih potraživanja	1.081	0
Vrijednosno usklađenje zaliha	0	952
Ukupno	30.990	2.353

12. Ostali troškovi poslovanja

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Dnevnice za službena putovanja i putni troškovi	2.920	2.475
Naknade troškova zaposlenima	29.868	24.127
Pomoći i ostala davanja	1.268	1.360
Premije osiguranja	4.511	4.497
Bankarske usluge i troškovi platnog prometa	1.789	2.081
Doprinosi, članarine i druga davanja	6.295	6.382
Porezi koji ne ovise o rezultatu i takse	1.030	980
Naknade članovima Nadzornog odbora	2.517	2.732
Ostali nematerijalni troškovi poslovanja	5.832	2.624
Ukupno	56.030	47.258

13. Financijski prihodi

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihodi od kamata	1.975	4.114
Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	493	1.201
Prihodi od udjela u dobiti	5	2
Ostali financijski prihodi	93	129
Ukupno	2.566	5.446

14. Financijski rashodi

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Rashodi od kamata	4.400	7.849
Rashodi kamata s osnove obveza po najmu	253	0
Nerealizirani gubitci	670	14
Ukupno	5.323	7.863

15. Trošak poreza na dobit

Trošak poreza na dobit priznat u Konsolidiranom izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti je kako slijedi:

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Trošak poreza na dobit tekuće godine	3.986	13.086
Odgođeni porez	42	(1.458)
Ukupno	4.028	11.628

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Računovodstvena dobit prije oporezivanja	19.583	61.366
Porez na dobit uz zakonsku poreznu stopu	3.712	11.046
Učinak porezno nepriznatih rashoda	1.287	2.377
Učinak porezno izuzetih prihoda	(478)	(322)
Učinak odgođenih poreza	42	(1.458)
Učinak prenesenih poreznih gubitaka	(534)	(15)
Porezni trošak	4.028	11.628
Efektivna porezna stopa (%)	20,6%	18,9%

15. Trošak poreza na dobit (nastavak)

U skladu s poreznim propisima, Porezna uprava može u svakom trenutku pregledati knjige i evidencije društava u razdoblju od tri godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može nametnuti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava Društva nije upoznata ni s kakvim okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

Usklađenje tekućeg poreza na dobit i odgođenih poreza prikazano je kako slijedi:

	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Tekući porez	(3.986)	(13.086)
Formiranje odgođene porezne imovine	108	171
Realizirana odgođena porezna imovina	(212)	(182)
Realizirana odgođena porezna obveza	62	1.469
Ukupno porez na dobit po stopi od 18%	(4.028)	(11.628)

16. Zarada po dionici

O P I S	2019.	2018.
	HRK	HRK
Dobit za godinu namijenjena dioničarima Društva	15.553.848	49.738.101
Prosječni ponderirani broj glavnih dionica	1.498.613	1.370.380
Ukupno	10,38	36,30

Prosječni ponderirani broj dionica koji se primjenjuje kod izračuna zarade po dionici za 2019. godinu iznosio je 1.498.613 dionica (za 2018. godinu u iznosu od 1.370.380 dionica). Zarada po dionici iskazana u konsolidiranim financijskim izvještajima u iznosu od 10,38 kuna (2018. godine u iznosu od 36,30 kuna) predstavlja omjer neto dobiti tekuće godine u iznosu 15.554 tisuće kuna (2018. godine u iznosu od 49.738 tisuća kuna) i prosječnog ponderiranog broja dionica.

KRAŠ d.d.

Bilješke uz godišnje konsolidirane financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

**BILJEŠKE UZ KONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM
POLOŽAJU / KONSOLIDIRANU BILANCU**

17. Nematerijalna imovina

O P I S	Software	Ulaganja u tuđu imovinu	Nematerijalna imovina u pripremi	UKUPNO
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Nabavna vrijednost				
Stanje 31. prosinca 2017. godine	13.782	2.776	584	17.142
Povećanja imovine	89	0	450	539
Prijenos sa investicija u toku	521	450	(971)	0
Prodaja ili rashod	(384)	0	0	(384)
Tečajna razlika	(22)	0	0	(22)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	13.986	3.226	63	17.275
Povećanja imovine	64	0	535	599
Prijenos sa investicija u toku	56	329	(385)	0
Prijenos na materijalnu imovinu	0	0	(63)	(63)
Prodaja ili rashod	(122)	(210)	0	(332)
Tečajna razlika	7	0	0	7
Stanje 31. prosinca 2019. godine	13.991	3.345	150	17.486
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti				
Stanje 31. prosinca 2017. godine	13.509	2.445	0	15.954
Amortizacija za godinu	260	131	0	391
Prodaja ili rashod	(384)	0	0	(384)
Tečajna razlika	(21)	0	0	(21)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	13.364	2.576	0	15.940
Amortizacija za godinu	190	200	0	390
Prodaja ili rashod	(122)	(113)	0	(235)
Tečajna razlika	7	0	0	7
Stanje 31. prosinca 2019. godine	13.439	2.663	0	16.102
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Stanje 1. siječnja 2018. godine	273	331	584	1.188
Stanje 31. prosinca 2018. godine	622	650	63	1.335
Stanje 31. prosinca 2019. godine	552	682	150	1.384

KRAŠ d.d.

Bilješke uz godišnje konsolidirane financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak

18. Nekretnine, postrojenja i oprema

O P I S	Zemljišta		Građevinski objekti		Postrojenja i oprema		Alati, inventar i transportna imovina		Ostala materijalna imovina		Predijmovi za materijalnu imovinu		Imovina u pripremi		Ukupno	
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Nabavna vrijednost																
Stanje 31. prosinca 2017. godine	106.090	740.585	996.866	121.029	6.591	94	10.518	1.981.773								
Povećanja	0	401	3.834	759	0	1.166	14.272	20.432								
Prijenos s imovine u pripremi	97	922	11.600	3.875	84	0	(16.578)	0								
Prijenos s konta na konto	(1.916)	(3.001)	(4.627)	(3.308)	(417)	0	(13.269)	0								
Prijenos na imovinu namijenjenu prodaji	0	0	4.627	3.308	417	0	8.352	0								
Vrijednosno usklađenje	0	1.335	0	0	0	0	1.335	0								
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	0	(363)	(5.229)	(5.790)	(417)	0	(11.799)	0								
Tečajna razlika	(41)	(839)	(1.329)	(68)	0	0	(2.277)	0								
Stanje 31. prosinca 2018. godine	104.230	739.040	1.005.742	119.805	6.258	1.260	8.212	1.984.547								
Povećanja	0	9.623	723	212	0	14.357	42.193	67.108								
Prijenos s imovine u pripremi	0	1.090	14.228	3.622	120	0	(19.060)	0								
Donos s nematerijalne imovine u pripremi	0	0	0	0	0	0	63	63								
Revalorizacija	16.833	0	0	0	0	0	16.833	0								
Prijenos na ulaganja u nekretnine	(31.338)	(9.911)	0	0	0	0	(41.249)	0								
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	0	(1.023)	(35.476)	(8.795)	(111)	0	(3)	(45.408)								
Tečajna razlika	29	226	354	20	0	0	7	636								
Stanje 31. prosinca 2019. godine	89.754	739.045	985.571	114.864	6.267	15.617	31.412	1.982.530								
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti																
Stanje 31. prosinca 2017. godine	0	507.135	864.633	103.758	5.509	0	0	1.481.035								
Amortizacija za godinu	0	15.867	26.966	4.878	321	0	48.032	0								
Prijenos s konta na konto	0	(1.506)	(4.627)	(3.307)	(403)	0	(9.843)	0								
Prijenos na imovinu namijenjenu prodaji	0	0	4.627	3.307	403	0	8.337	0								
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	0	(83)	(5.206)	(5.781)	(403)	0	(11.473)	0								
Tečajna razlika	0	(429)	(851)	(56)	0	0	(1.336)	0								
Stanje 31. prosinca 2018. godine	0	520.984	885.542	102.799	5.427	0	0	1.514.752								
Amortizacija za godinu	0	15.550	24.662	4.733	257	0	45.202	0								
Prijenos na ulaganja u nekretnine	0	(2.392)	0	0	0	0	(2.392)	0								
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	0	(855)	(35.391)	(8.765)	(111)	0	(45.122)	0								
Tečajna razlika	0	121	229	16	0	0	366	0								
Stanje 31. prosinca 2019. godine	0	533.408	875.042	98.783	5.573	0	0	1.512.806								
Neto knjigovodstvena vrijednost																
Stanje 1. siječnja 2018. godine	106.090	233.450	132.233	17.271	1.082	94	10.518	500.738								
Stanje 31. prosinca 2018. godine	104.230	218.056	120.200	17.006	831	1.260	8.212	489.795								
Stanje 31. prosinca 2019. godine	89.754	205.637	110.529	16.082	694	15.617	31.412	489.725								

19. Imovina s pravom uporabe

O P I S	Poslovni prostori	Informatička oprema	Vozila	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Nabavna vrijednost				
Stanje 31. prosinca 2018. godine	0	0	0	0
Učinak prve primjene MSFI 16	6.039	0	6.060	12.099
Stanje 1. siječnja 2019. godine (usklađeno)	6.039	0	6.060	12.099
Povećanja	0	4.286	2.289	6.575
Tečajne razlike	0	0	0	0
Stanje 31. prosinca 2019. godine	6.039	4.286	8.349	18.674
Akumulirana amortizacija				
Stanje 31. prosinca 2018. godine	0	0	0	0
Učinak prve primjene MSFI 16	0	0	1.054	1.054
Stanje 1. siječnja 2019. godine (usklađeno)	0	0	1.054	1.054
Amortizacija za godinu	920	643	2.027	3.590
Stanje 31. prosinca 2019. godine	920	643	3.081	4.644
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Stanje 1. siječnja 2019. godine (usklađeno)	6.039	0	5.006	11.045
Stanje 31. prosinca 2019. godine	5.119	3.643	5.268	14.030

20. Ulaganja u nekretnine

O P I S	Ulaganje u nekretnine
	HRK'000
Stanje 1. siječnja 2018. godine	30.752
prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	3.336
povećanje fer vrijednosti priznato u dobit ili gubitak	1.278
Stanje 31. prosinca 2018. godine	35.366
prijenos s nekretnine, postrojenja i opreme	38.856
povećanje fer vrijednosti priznato u dobit ili gubitak	2.432
Stanje 31. prosinca 2019. godine	76.654

Ulaganje u nekretnine iskazano na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 76.654 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu 35.366 tisuća kuna) odnosi se na iznajmljene poslovne prostore i poljoprivredno zemljište s pripadajućim građevinskim objektima u Bratini te iznajmljenu nekretninu u Gradišćanskoj ulici u Zagrebu. Grupa ulaganje u nekretnine mjeri sukladno zahtjevima MRS-a 40 Ulaganje u nekretnine primjenom modela fer vrijednosti. Shodno tome Grupa priznaje dobit ili gubitak koji nastaje promjenom fer vrijednosti ulaganja u nekretnine u dobit ili gubitak razdoblja u kojem je nastao temeljem procjene vrijednosti koju rade vanjski procjenitelji.

21. Biološka imovina

O P I S	Biološka imovina	Imovina u pripremi	UKUPNO
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Nabavna vrijednost			
Stanje 1. siječnja 2018. godine	4.532	529	5.061
Povećanje	0	151	151
Prijenos s imovine u pripremi	61	(61)	0
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	(96)	(284)	(380)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	4.497	335	4.832
Povećanje	156	86	242
Smanjenje (prodaja, rashod, manjak)	(578)	(421)	(999)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	4.075	0	4.075
Akumulirana amortizacija			
Stanje 1. siječnja 2018. godine	1.455	0	1.455
Amortizacija	329	0	329
Vrijednosno usklađenje	(1)	0	(1)
Rashodovanje i otuđivanje	(33)	0	(33)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	1.750	0	1.750
Amortizacija	327	0	327
Vrijednosno usklađenje	(51)	0	(51)
Rashodovanje i otuđivanje	(280)	0	(280)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	1.746	0	1.746
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Stanje 1. siječnja 2018. godine	3.077	529	3.606
Stanje 31. prosinca 2018. godine	2.747	335	3.082
Stanje 31. prosinca 2019. godine	2.329	0	2.329

22. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Dionice i udjeli		
Privredna banka d.d., Zagreb	42	37
Zagrebačka banka d.d., Zagreb	17	16
Croatia osiguranje d.d., Zagreb	9.520	10.857
Fortenova grupa d.d., Zagreb	1.145	0
Eko - Ozra d.o.o., Zagreb	22	22
Obveznice		
Fortenova grupa d.d., Zagreb	1.145	0
Ukupno	11.891	10.932

23. Zajmovi i potraživanja

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Zajmovi zaposlenicima	18.607	31.103
minus: tekuće dospijeće (bilješka 29.)	(8.830)	(9.064)
	9.777	22.039
Stambeni krediti	1.432	1.897
Zajmovi KRAŠ-ESOP d.o.o., Zagreb	0	36.050
minus: tekuće dospijeće (bilješka 29.)	0	(16.050)
	0	20.000
Potraživanja s osnove police životnog osiguranja	2.858	6.680
Depoziti	268	12.314
Ostala dugotrajna potraživanja	546	787
Ukupno	14.881	63.717

Zajmovi dani zaposlenicima u najvećoj mjeri odnose se na zajmove odobrene zaposlenicima Društva i povezanih društava. Pojedinačni zajmovi odobreni su na rok od 5 godina, uz godišnju kamatnu stopu sukladnu zakonu o porezu na dohodak, odnosno 3% godišnje. U 2020. godini do datuma usvajanja ovih godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja otplaćeno je 16.137 tisuća kuna danih zajmova zaposlenicima.

24. Odgođena porezna imovina

Odgođena porezna imovina iskazana na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 1.533 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 1.619 tisuća kuna) formirana je s osnove priznavanja rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade.

25. Zalihe

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018. prepravljeno
	HRK'000	HRK'000
Sirovine i materijal	107.544	68.528
Proizvodnja u tijeku	766	875
Gotovi proizvodi	64.890	64.721
Trgovačka roba	2.882	3.499
Biološka imovina	0	168
Predujmovi za zalihe	6.125	12.574
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	11	11
Ukupno	182.218	150.376

26. Potraživanja od kupaca

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Potraživanja od kupaca u zemlji	246.519	229.589
Umanjenje vrijednosti potraživanja	(28.088)	(28.568)
	218.431	201.021
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	70.537	69.311
Umanjenje vrijednosti potraživanja	(30.602)	(1.541)
	39.935	67.770
Ukupno	258.366	268.791

Kretanje umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca bilo je kako slijedi:

	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
Stanje 1. siječnja	(30.109)	(28.763)
Naplaćena potraživanja	0	55
Isknjiženje	1.328	0
Priznati gubici zbog smanjenja vrijednosti (bilješka 11.)	(29.909)	(1.401)
Stanje 31. prosinca	(58.690)	(30.109)

Uprava vjeruje da je fer vrijednost potraživanja na datum izvještavanja približna knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja od kupaca. Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca iskazano na teret Konsolidiranog izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti 2019. godine u iznosu od 29.909 tisuća kuna odnosi se uglavnom na umanjenje vrijednosti potraživanja od kupca iz Saudijske Arabije.

27. Potraživanja od države i drugih institucija

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Potraživanja za akontacije poreza na dobit	8.236	682
Potraživanja za više plaćeni porez na dodanu vrijednost	5.309	1.579
Potraživanja od HZZO	683	507
Ostala potraživanja od države	1.786	952
Ukupno	16.014	3.720

28. Ostala potraživanja

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Potraživanja od koncerna Agrokor	2.379	4.668
Potraživanja za dane predujmove	1.401	184
Unaprijed plaćeni troškovi	574	1.636
Potraživanja za kamate	177	5.292
Potraživanja od zaposlenika	387	1.225
Ostala potraživanja	3.860	5.467
Umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja	(1.254)	(173)
Ukupno	7.524	18.299

29. Financijska imovina

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Dani zajmovi	1.000	0
Ostala kratkotrajna financijska imovina	111	1.191
Tekuće dospjeće danih zajmova zaposlenicima (bilješka 23.)	8.830	9.064
Krovni zajam Agrokor	0	41.836
Tekući dio zajama KRAŠ ESOP d.o.o., Zagreb (bilješka 23.)	0	16.050
Ukupno	9.941	68.141

30. Novac i novčani ekvivalenti

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Novac na kunskim računima u banci	42.695	86.718
Novac na deviznim računima u banci	40.243	23.057
Novac u blagajni	163	113
Ukupno	83.101	109.888

31. Kapital

// Temeljni (upisani) kapital na dan 31. prosinca 2019. godine utvrđen je u nominalnoj vrijednosti u iznosu od 599.448 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 599.448 tisuća kuna) i sastoji se od 1.498.621 dionice nominalne vrijednosti od 400 kuna (2018. godine isto), te predstavlja vlastite trajne izvore za poslovanje Društva i obuhvaća temeljnu glavicu registriranu kod Trgovačkog suda u Zagrebu.

Na Glavnoj skupštini održanoj 31. kolovoza 2018. godine donijeta je odluka o povećanju temeljnog kapitala s iznosa od 549.448 tisuća kuna za iznos od 50.000 tisuća kuna na iznos od 599.448 tisuća kuna izdanjem 125.000 novih redovnih dionica pojedinačnog nominalnog iznosa od 400 kuna. Nakon uspješno provedenog postupka dokapitalizacije Trgovački sud u Zagrebu donio je Rješenje na temelju kojeg je proveden upis povećanja temeljnog kapitala u sudskom registru dana 21. prosinca 2018. godine. Povećanje temeljnog kapitala je na taj dan provedeno i u poslovnim knjigama Kraš d.d. Zagreb. Središnje klirinško depozitarno društvo d.d., Zagreb (dalje: SKDD) je 17. siječnja 2019. godine u informacijskom sustavu izvršilo upis povećanja temeljnog kapitala, te od toga dana temeljni kapital Kraš d.d. upisan u informacijski sustav SKDD-a iznosi 599.448 tisuća kuna i podijeljen je na 1.498.621 redovnu dionicu. Istog dana 125.000 novih redovnih dionica uključeno je u sustav trgovanja na Zagrebačkoj burzi na Redovito tržište. Svaka dionica daje pravo na jedan glas na Glavnoj Skupštini Kraš d.d. Zagreb.

Vlasnička struktura dioničara na dan 31. prosinca 2019. godine upisana u informacijski sustav SKDD prikazana je kako slijedi:

Dioničar	Udio u temeljnom kapitalu	
	Broj dionica kom	%
MESNA INDUSTRIJA BRAČA PIVAC d.o.o. Vrgorac	755.189	50,39%
KAPPA STAR LIMITED d.o.o. Nicosia Cipar	420.164	28,04%
Ostale pravne osobe	215.402	14,37%
Trezor Kraš d.d. Zagreb	76.360	5,10%
KRAŠ - ESOP d.o.o.	31.506	2,10%
Ukupno	1.498.621	100,00%

Vlasnička struktura dioničara na dan 31. prosinca 2018. godine upisana u informacijski sustav SKDD prikazana je kako slijedi:

Dioničar	Udio u temeljnom kapitalu	
	Broj dionica kom	%
Fizičke osobe	632.889	46,07%
MESNA INDUSTRIJA BRAČA PIVAC d.o.o. Vrgorac	343.238	24,99%
KRAŠ - ESOP d.o.o.	271.441	19,76%
Trezor Kraš d.d. Zagreb	78.613	5,72%
Ostale pravne osobe	47.440	3,46%
Ukupno	1.373.621	100,00%

KRAŠ d.d.**Bilješke uz godišnje konsolidirane financijske izvještaje
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. - nastavak****31. Kapital (nastavak)**

U nastavku je prikazana vlasnička struktura prvih deset dioničara na dan 31. prosinca 2019. godine upisanih u informacijski sustav Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d., Zagreb:

Dioničar	Udio u temeljnom kapitalu	
	Broj dionica kom	%
MESNA INDUSTRIJA BRAČA PIVAC d.o.o. Vrgorac	755.189	50,39%
KAPPA STAR LIMITED d.o.o., Nicosia, Cipar	420.164	28,04%
KRAŠ d.d. Zagreb - trezorski račun	76.360	5,10%
Zagrebačka banka d.d./Zbirni skrbnički račun na ime ZAGREBAČKA BANKA d.d./DF	22.304	1,49%
VIDAKOVIĆ MARICA	8.015	0,53%
ZLATAN LISICA	4.774	0,32%
Zagrebačka banka d.d./Zbirni skrbnički račun na ime STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY , BOSTON	4.472	0,30%
MARIJA CARIĆ	3.256	0,22%
DAMIR BULIĆ	2.823	0,19%
MARIJA ZORIĆ	2.277	0,15%
Ukupno	1.299.634	86,73%

U nastavku je prikazana vlasnička struktura prvih deset dioničara na dan 31. prosinca 2018. godine upisanih u informacijski sustav Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d., Zagreb:

Dioničar	Udio u temeljnom kapitalu	
	Broj dionica kom	%
MESNA INDUSTRIJA BRAČA PIVAC d.o.o. Vrgorac	343.238	24,99%
KRAŠ - ESOP d.o.o. Zagreb	271.441	19,76%
KRAŠ d.d. Zagreb - trezorski račun	73.875	5,38%
HPB d.d. Zagreb	14.500	1,06%
Radišić Darko	8.327	0,61%
Zagrebačka banka d.d./Zbirni skrbnički račun na ime STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY , BOSTON	7.448	0,54%
OTP BANKA d.d. / OTP INDEKSI FOND – OIF S JAVNOM PONUDOM	6.733	0,49%
Gobec Janez	6.500	0,47%
Spajić Marinko	5.907	0,43%
Vidaković Marica	5.093	0,37%
UKUPNO	743.062	54,10%

/ii/ Kapitalne rezerve iskazane na dan 31. prosinca 2019. godine u negativnom iznosu od 16.382 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u negativnom iznosu od 15.510 tisuća kuna) odnose se na kapitalni gubitak od prodaje vlastitih dionica.

/iii/ Zakonske rezerve iskazane su na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 32.113 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 29.906 tisuća kuna) i u njih u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima unosi se 5% dobiti tekuće godine nakon pokrivanja gubitka, sve dok zakonske rezerve ne dosegnu minimalni zakonski iznos od 5% temeljnog kapitala.

31. Kapital (nastavak)

/iv/ Rezerve za vlastite dionice iskazane su na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 37.854 tisuće kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 39.348 tisuća kuna).

/v/ Revalorizacijske rezerve iskazane su na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 11.745 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 3.636 tisuća kuna). Revalorizacijske rezerve u iznosu od 13.803 tisuće kuna formirane su prilikom prijenosa zemljišta i građevinskih objekata u Bratini s nekretnina koje koristi Društvo na ulaganje u nekretnine koje se iskazuje po fer vrijednosti. Društvo je razliku između knjigovodstvene vrijednosti nekretnine utvrđene sukladno MRS-u 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ i njene fer vrijednosti sukladno MRS-u 40 „Ulaganje u nekretnine“ na datum prijenosa u iznosu od 16.833 tisuće kuna, iskazalo kao revalorizacijsku rezervu u iznosu od 13.803 tisuće kuna te odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 3.030 tisuća kuna.

/vi/ Rezerve fer vrijednosti iskazane na dan 31. prosinca 2019. godine u negativnom iznosu od 56 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 587 tisuća kuna) predstavljaju rezerve po osnovi naknadnog vrednovanja po fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

32. Rezerviranja

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Rezerviranja za otpremnine (MRS 19)	2.507	2.508
Rezerviranja za jubilarne nagrade (MRS 19)	5.093	5.289
Ukupno	7.600	7.797

O P I S	Rezerviranja za otpremnine	Rezerviranja za jubilarne nagrade	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Stanje 1. siječnja 2018. godine	2.854	5.959	8.813
Ukidanje rezerviranja	(346)	(670)	(1.016)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	2.508	5.289	7.797
Nova rezerviranja	8	21	29
Ukidanje rezerviranja	(9)	(217)	(226)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	2.507	5.093	7.600

Obveza rezerviranja za primanja zaposlenika proizlazi iz Kolektivnog ugovora, a rezerviranja su utvrđena sukladno MRS-u 19 - Primanja zaposlenih. Rezerviranja za primanja zaposlenih uključuju rezerviranja za otpremnine, jubilarne nagrade i solidarne potpore.

Izračun je napravljen na temelju sljedećih glavnih pretpostavki:

	2019.	2018.
Diskontna stopa	1,77%	2,76%
Stopa fluktuacije	5,05%-5,7%	4,69%

33. Dugoročne obveze po kreditima

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Dugoročni, osigurani krediti kod banaka	240.328	196.965
	240.328	196.965
minus: tekuće dospijeće (bilješka 35.)	(103.027)	(98.729)
Ukupno	137.301	98.236

Obveze po dugoročnim kreditima prema bankama osigurane su mjenicama i zadužnicama.

Grupa je na izvještajni datum na konsolidiranoj razini zadovoljila ugovorene uvjete zaduženja (omjer neto financijskog duga i EBITDA manje od 4, udjel vlastitog kapitala u odnosu na vlastitu imovinu na razini od najmanje 40% i omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza veći od 1,2).

Promjene u obvezama prema bankama prikazane su kako slijedi:

O P I S	2019.	2018.
	HRK'000	HRK'000
1. siječnja	190.332	174.631
Novi krediti	213.346	53.086
Otplate kredita	(162.532)	(30.457)
Tečajne razlike	(818)	(295)
Ukupno dugoročne obveze	240.328	196.965
minus: tekuće dospijeće (bilješka 35.)	(103.027)	(98.729)
31. prosinca	137.301	98.236

Kamatne stope po dugoročnim kreditima na izvještajni datum su kako slijedi:

	2019.	2018.
nepromjenjiva	1,08% - 1,50%	1,5% - 3%
promjenjiva	n/p	EURIBOR +(2 - 3 p.p.)

Dinamika otplate dugoročnih kredita prikazana je kako slijedi:

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Dospijeće do jedne godine	103.027	98.729
Dospijeće od jedne do dvije godine	82.382	75.065
Dospijeće od dvije do tri godine	52.332	21.835
Dospijeće od tri do četiri godine	2.587	1.327
Dospijeće više od pet godina	0	9
Ukupno	240.328	196.965

33. Dugoročne obveze po kreditima (nastavak)

U nastavku su prikazane obveze po dugoročnim kreditima u valuti:

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Kreditni banaka u EUR	119.264	7.616
Kreditni banaka u HRK	118.537	145.532
Ukupno	237.801	153.148

34. Obveze s osnova najma

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze s osnova najma	14.142	0
minus: tekuće dospjeće obveza s osnova najma (bilješka 40.)	(4.020)	0
UKUPNO	10.122	0

Dospjeće obveza po osnovi najma prikazano je kako slijedi:

31. prosinca 2019.	do 3 mjeseca HRK'000	od 3 do 12 mjeseci HRK'000	od 1 do 2 godine HRK'000	od 2 do 5 godina HRK'000	preko 5 godina HRK'000	Ukupno HRK'000
Obveze po osnovi najma	1.011	3.009	6.178	3.174	770	14.142
	1.011	3.009	6.178	3.174	770	14.142

Kretanje obveza po osnovi najma prikazano je kako slijedi:

	Poslovni prostor	Informatička oprema	Vozila	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
Stanje 1. siječnja 2019. godine	6.271	60	4.420	10.750
Troškovi kamata (bilješka 14.)	123	64	66	253
Novi najam	0	4.286	2.289	6.575
Plaćanja najma	(869)	(728)	(1.821)	(3.418)
Tečajne razlike	0	(9)	(9)	(18)
Stanje 31. prosinca 2019. godine	5.525	3.672	4.945	14.142

35. Kratkoročne obveze po kreditima

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Kratkoročni, osigurani krediti banaka	242	106.826
Ukupno kratkoročne obveze	242	106.826
Plus: tekuće dospjeće dugoročnih kredita (bilješka 33.)	103.027	98.729
Dospjeli dio obveza po financijskom najmu	64	35
Ukupno	103.334	205.590

Kamatne stope po kratkoročnim kreditima na izvještajni datum su kako slijedi:

	2019	2018
nepromjenjiva	n/p	1,5% - 1,7%

36. Obveze prema dobavljačima

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze prema dobavljačima u zemlji	61.338	69.511
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	42.084	49.239
Ukupno	103.422	118.750

37. Obveze prema zaposlenicima

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze prema zaposlenima za plaće	14.652	14.355
Ostale obveze prema zaposlenima	463	520
Ukupno	15.115	14.875

38. Obveze za poreze i doprinose

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Obveze za doprinose iz i na plaće	7.160	7.210
Obveze za porez i prirez	1.575	1.664
Obveza poreza na dobit	1.115	5.897
Obveze za porez na dodanu vrijednost	2.927	3.596
Ostale obveze za poreze i doprinose	251	431
Ukupno	13.028	18.798

39. Obveze s osnove udjela u rezultatu

Obveze s osnova udjela u rezultatu iskazane na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 790 tisuća kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 598 tisuća kuna) odnose se na obveze s osnova neisplaćene dobiti – dividende.

40. Ostale kratkoročne obveze

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
Prihod budućeg razdoblja	1.510	1.621
Obveze za prodane stanove	1.159	1.654
Odgođeno plaćanje troškova	3.382	3.582
Obveze za primljene predujmove	1.953	1.523
Obveze prema članovima Nadzornog odbora	200	366
Obveze za kamate	83	201
Tekuće dospijeće dugoročnih obveza za najam (bilješka 34.)	4.020	0
Ostale obveze	1.695	3.636
Ukupno	14.002	12.583

41. Izvanbilančni zapisi

Izvanbilančni zapisi iskazani na dan 31. prosinca 2019. godine u iznosu od 19.151 tisuću kuna (31. prosinca 2018. godine u iznosu od 21.331 tisuću kuna) odnose se najvećim dijelom na isknjižena potraživanja.

42. Transakcije sa povezanim stranama

Stranka je povezana sa subjektom kada direktno ili indirektno kroz jednog ili više posrednika kontrolira, kontrolirana je od ili je pod zajedničkom kontrolom subjekta, ima udio u subjektu koji mu daje značajan utjecaj nad tim subjektom i ima zajedničku kontrolu nad subjektom. Ukupni iznosi transakcija s povezanim strankama, potraživanja i obveze na kraju godine i povezani rashodi i prihodi za 2019. i 2018. godinu prikazani su kako slijedi:

	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK'000	HRK'000
<u>Potraživanja od povezanih poduzetnika</u>		
Mesna industrija braća Pivac d.o.o., Vrgorac	675	0
PPK karlovačka mesna industrija d.d., Karlovac	260	0
	8.486	9.369
<u>Obveze prema povezanim poduzetnicima</u>		
PPK karlovačka mesna industrija d.d., Karlovac	22	0
	22	0
<u>Prihodi</u>		
Mesna industrija braća Pivac d.o.o., Vrgorac	1.589	0
PPK karlovačka mesna industrija d.d., Karlovac	1.184	0
	2.773	0

43. Fer vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla primiti za prodanu imovinu ili platiti za prijenos obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog toka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokove, značajno utječu na procjene.

Fer vrijednosti kategoriziraju se u različite razine unutar hijerarhije fer vrijednosti na temelju ulaznih varijabli koje se koriste u tehnikama procjene kako slijedi:

U tablici su analizirani financijski instrumenti koji su nakon prvog priznavanja svedeni na fer vrijednost, razvrstani su u tri skupine ovisno o dostupnosti pokazatelja fer vrijednosti:

1. razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz (neusklađenih) cijena koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i identične obveze
2. razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz drugih podataka, a ne iz kotiranih cijena iz 1. razine, a odnose se na promatranom sredstvu ili obvezi (tj. njihovih cijena) ili neizravno (izvedeni iz cijena) i
3. razina pokazatelja – pokazatelji izvedeni primjenom metoda vrednovanja u kojima su kao ulazni podaci korišteni podaci o imovini ili obvezama koji se ne temelje na dostupnim tržišnim podacima (nedostupni ulazni podaci).

Ako se jedna ili više značajnih ulaznih varijabli ne temelji na vidljivim tržišnim podacima, procjena fer vrijednosti kategorizira se kao razina 3.

43. Fer vrijednost (nastavak)

	1. razina	2. razina	3. razina	Ukupno
	HRK'000	HRK'000	HRK'000	HRK'000
2019. godina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9.579	0	2.312	11.891
Ulaganja u nekretnine	0	0	76.654	76.654
2018. godina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	10.932	0	0	10.932
Biološka imovina - osnovno stado	566	0	0	566
Poljoprivredni proizvodi – biljna proizvodnja	168	0	0	168
Ulaganja u nekretnine	0	14.650	20.716	35.366

Procjena fer vrijednosti ulaganja u nekretnine bazirana je na prikupljenim podacima o tržišnoj vrijednosti nekretnina na odgovarajućim područjima. Pri tome su za izračun korištene prosječno obzervirane cijene.

Kao potporna metoda, a zbog namjene nekretnina, korištena je najamnina kao izvor novčanog toka za nekretnine.

Uz pretpostavku naplate takvih najamnina u preostalom vijeku uporabe (100 godina), te indeksaciju za inflaciju u ovom razdoblju utvrđena je vrijednost nekretnine kao sadašnja vrijednost očekivanih najamnina uz diskont. Diskontna stopa određena je na razini 3% za prostore u Hrvatskoj te 4% za prostore u BiH.

Knjigovodstveni iznosi novca i novčanih ekvivalenata, te prekoračenja po bankovnim računima približni su njihovim fer vrijednostima radi kratkoročnosti tih financijskih instrumenata.

Slično tomu, knjigovodstveni iznos povijesnog troška potraživanja i obveza na koje se primjenjuju uobičajeni komercijalni uvjeti kreditiranja također su približni njihovim fer vrijednostima.

Fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima se određuje prema cijenama koje kotiraju na tržištu.

44. Financijski instrumenti i upravljanje rizicima**Upravljanje rizikom kapitala**

Grupa upravlja kapitalom kako bi osigurala da će biti u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem dok u isto vrijeme uvećava povrat vlasnicima kroz optimizaciju odnosa duga i kapitala.

Struktura kapitala Grupe sastoji se od dugovanja, koje uključuje kredite i zajmove, novca i novčanih ekvivalenata, te vlasničke glavnice koja uključuje sav kapital i sve pričuve.

Omjer neto duga i glavnice je prikazan kako slijedi:

O P I S	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK '000	HRK '000
Dug (dugoročni i kratkoročni)	250.758	303.826
Novac i novčani ekvivalenti	(83.101)	(109.888)
Neto dug	167.657	193.938
Glavnica	732.988	717.887
Omjer neto duga i glavnice	0,23	0,27

Osim praćenja omjera duga i kapitala, Grupa također prati i omjer konsolidirane operativne dobiti prije amortizacije (EBITDA) i duga u sklopu pridržavanja uvjeta kredita poslovne banke (vidi bilješku 33.). Na dan 31. prosinca 2019. godine Društvo/Grupa je bila unutar definiranog omjera (31. prosinca 2018. godine isto).

Grupa je izložena međunarodnom tržištu, odnosno Grupa je podložna utjecaju promjena cijena glavnih sirovina na svjetskom tržištu koje ovise o kretanju tečaja stranih valuta, te je značajno izloženo utjecaju tečajnih razlika.

Financijski rizici uključuju tržišni rizik (uključujući valutni rizik i rizik cijena), valutni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Aktivnosti Grupe izlažu Grupu prvenstveno financijskim rizicima zbog promjene tečaja stranih valuta (vidi bilješku Valutni rizik), kamatnih stopa te promjene cijena sirovina na svjetskom tržištu. Grupa ne ulazi u različite derivativne financijske instrumente kako bi upravljalo izloženošću kamatnom i tečajnom riziku.

Valutni rizik

Grupa je izložena tečajnom riziku prilikom kupnje sirovina i uzimanja zajmova denominiranih u drugim valutama, te kod prodaje na inozemnom tržištu. Valuta koja podliježe rizicima je prvenstveno EUR i USD. Grupa u ovom trenutku nema posebnih instrumenata zaštite već je isto djelomično osigurano kroz valutnu usklađenost imovine i obveza Grupe.

Neto knjigovodstvena vrijednost novčane imovine i obveza Grupe denominiranih u stranoj valuti na datum izvještavanja je kako slijedi:

Opis	Obveze		Imovina	
	31.12.2019.	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2018.
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
Valuta EUR	175.023	61.188	78.538	40.800
Valuta USD	3.447	4.328	17.577	46.767
Ostalo	0	11	3.375	3.366
Ukupno	178.470	65.527	99.490	90.933

44. Financijski instrumenti i upravljanje rizicima (nastavak)

Upravljanje financijskim rizikom

Kamatni rizik

Većina zaduženja na koja se obračunavaju kamate ugovorena su uz fiksnu i promjenjivu kamatu stopu. Rizikom se upravlja održavanjem prikladne kombinacije između fiksne i promjenjive kamatne stope na posudbe. Grupa u ovom trenutku nema posebnih instrumenata zaštite od ovih rizika.

Kreditni rizik

Kreditni rizik, odnosi se na rizik neispunjenja ugovornih obveza drugih ugovornih strana koji će proizvesti financijski gubitak Grupi. Grupa je usvojila politiku prema kojoj posluje samo s kreditno sposobnim ugovornim stranama, osiguravajući prema potrebi višak osiguranja za ublažavanje rizika financijskog gubitka zbog neispunjenja ugovornih obveza. Izloženost Grupe i kreditni položaj drugih ugovornih strana su neprekidno praćeni, a ukupni iznos zaključenih transakcija je raspodijeljen između odobrenih ugovornih strana.

Potraživanja od kupaca odnose se na veliki broj kupaca, raspoređenih na različita zemljopisna područja. Kontinuirano vrednovanje potraživanja provodi se na temelju financijskog položaja kupaca i, kada je prikladno, pribavljeno je osiguranje potraživanja garancijom.

Grupa nema značajniju izloženost kreditnom riziku prema nijednoj ugovornoj strani ili grupi ugovornih strana sličnih karakteristika. Kreditni rizik likvidnih sredstava i derivativnih financijskih instrumenata je ograničen, zato jer druge ugovorne strane predstavljaju banke s visokim kreditnim rejtinima koji su određeni od međunarodnih agencija za određivanje kreditnih rizika.

Rizik likvidnosti

Grupa upravlja rizikom likvidnosti održavajući prikladne pričuve, bankovna sredstva i pričuve pozajmljenih sredstava, neprekidnim praćenjem predviđenih i stvarnih novčanih tokova, te uspoređujući rokove dospjeća financijske imovine i obveza.

45. Sudski sporovi i potencijalne obveze

Protiv Grupe se vodi nekoliko sudskih sporova. Prema procjeni Uprave Društva, a temeljem pravnih savjeta, po navedenim sporovima za Grupu neće proizaći značajne potencijalne obveze.

**46. Događaji nakon datuma Konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju /
Konsolidirane bilance**

/i/ Društvo Kraš d.d., Zagreb je dana 21. siječnja 2020. godine donijelo odluku o pokretanju postupka pripajanja ovisnog društva KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb. Društvo KRAŠ-TRGOVINA d.o.o., Zagreb poslovati će do kraja 2020. godine, a nakon toga će biti pripojeno Društvu.

/ii/ Grupa poduzima sve potrebne aktivnosti u cilju osiguranja nesmetane proizvodnje i isporuka proizvoda kupcima te se proizvodnja za sada odvija kontinuirano. Strateške sirovine osigurane su za najmanje mjesec dana nesmetane proizvodnje, a zalihe gotovih proizvoda i trgovačke robe su dostatne za najmanje jednomjesečnu nesmetanu isporuku. Također je osigurana likvidnost i solventnost Grupe.

Grupa je u redovitom kontaktu sa nadležnim institucijama i pomno prati razvoj situacije uz primjenu svih preporuka nadležnih organa vezanih za zaštitu života i zdravlja zaposlenih.

Uprava ne očekuje da će COVID-19 imati utjecaj na konsolidirane financijske rezultate, konsolidirani financijski položaj i konsolidirane novčane tokove za 2019. godinu.

Grupa će aktivno pratiti razvoj situacije oko COVID-19 te sukladno principima društveno odgovornog poslovanja provoditi optimalne mjere prilagodbe i osiguranja kontinuiteta poslovanja.

/iii/ Dana 12. veljače 2020. Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske izdala je Rješenje u kojem se navodi da Društvo i Mesna industrija braća Pivac d.o.o., Vrgorac kao osobe koje zajednički djeluju imaju obvezu na objavljivanje ponude za preuzimanje ovisnog društva MIRA a.d. Prijedor, Bosna i Hercegovina. Društvo je u postupku izrade ponude za preuzimanje.

Izuzev navedenog nakon datuma Konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju / Konsolidirane bilance nije bilo događaja koji bi značajno utjecali na godišnje konsolidirane financijske izvještaje Grupe za 2019. godinu, koji bi, slijedom toga, trebali biti objavljeni.

47. Sastavljanje i odobravanje godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja

Godišnje konsolidirane financijske izvještaje iznijete na prethodnim stranicama sastavila je i odobrila njihovo izdavanje Uprava Društva dana 13. ožujka 2020. godine.

Potpisano u ime Uprave:

Damir Bulić,
predsjednik Uprave

Dinko Klepo,
član Uprave

Alen Varenina,
član Uprave